

&RESULTAAT

Oostwijk 5
5406 XT Uden

5400 AM Uden

0413 33 68 00
info@dlvadvies.nl

www.dlvadvies.nl

MOTIVATIE GEZONDHEID

Heijderhoeve Binnenweg BV

Datum

10-07-2025; aangevuld op 12-11-2025

& RESULTAAT

INHOUD

1	BESCHRIJVING VAN DE ACTIVITEIT	3
1.1	Diertabellen.....	4
2	CONCLUSIE	5
3	TOETSINGSKADER GEZONDHEID	7
3.1	Gezondheidskundige advieswaarde voor endotoxinen.....	7
3.2	Voorzorgsbeginsel	8
3.3	Beschrijving van de bedrijven	8
3.4	Wat zijn endotoxinen	8
3.5	gezondheid op veehouderijbedrijven.....	8
4	FIJNSTOF	10
5	OVERIGE GEZONDHEIDSASPECTEN.....	11
6	JURIDISCHE ASPECTEN.....	12
7	BBT-11 (FIJNSTOF).....	13
8	ALTERNATIEVEN	17
8.1	Bouwvlak	17
8.2	Brandcompartimentering	17
8.3	Indeling dieraantallen in stallen	17
9	OMGEVINGSWET EN OMGEVINGSPLAN	18
10	TOETSING OMGEVINGSWAARDE FIJNSTOF.....	19
10.1	Conclusie	19
10.2	Invoergegevens	21
10.2.1	Invoergegevens ISL3a Binnenweg vigerend	21
10.2.2	Invoergegevens ISL3a Binnenweg Aanvraag.....	26
10.3	Isl3a berekeningen	27
	BIJLAGEN.....	28

&RESULTAAT

1 BESCHRIJVING VAN DE ACTIVITEIT

Het bedrijf Heijderhoeve Binnenweg BV is een varkensbedrijf. Binnen de inrichting worden biggen (vleesbiggen en opfokbiggen) van de eigen zeugenhouderij gehouden. Deze worden grootgebracht tot vleesvarkens en opfokzeugen ter vervanging van zeugen van de eigen zeugenhouderij aan de Justitieweg 2. Het bedrijf wil twee nieuwe stallen bouwen op de locatie van enkele oudere stallen aan de achterzijde van het bedrijf. Met deze stallen wil de veehouder meedoen aan de Maatlat Duurzame Veehouderij en om economisch robuust te zijn wil de veehouder ook uitbreiden in dieren en met name in biggenplaatsen.

De aanvraag ziet toe op een uitbreiding in dieren en een toename in de uitstoot van geur en fijnstof. Er is sprake van een daling van de geurbelasting (voor- en achtergrond) op de geurgevoelige objecten.

Het bedrijf Heijderhoeve Hoekseweg B.V. Hoekseweg 1 te Heeswijk Dinther is onderdeel van dezelfde holding waarbinnen ook de Heijderhoeve Binnenweg B.V. een onderdeel is. Er is geen sprake van één inrichting vanwege het ontbreken van de financiële en organisatorische binding. Wel is de bedrijfswoning Hoekseweg gedeeltelijk functioneel verbonden aan de locatie Binnenweg. De bedrijfsleider is werkzaam op beide locaties. De functionele binding is zelfstandig niet voldoende om te spreken van 1 inrichting.

De bedrijfswoning Hoekseweg is de dichtstbijzijnde woning van "derde" als het gaat om de toetsing voor een aanvaardbaar woon- en leefklimaat, in het bijzonder de toets aan een gezond woon- en leefklimaat.

Hierna volgt de vigerende situatie van het bedrijf aan de Binnenweg en de aangevraagde situatie van het bedrijf aan de Binnenweg.

&RESULTAAT

1.1 DIERTABELLEN

Initiatiefnemer Heijderhoeve Binnenweg
Locatie Binnenweg 2, 5473 XX Binnher
Adviseur adviseur ROM DLV Advies,

* De vermelde codes en normen zijn genomen uit de Regeling ammoniak en veehouderij, gewijzigd 1 april 2023
 ** De vermelde normen zijn genomen uit de Regeling geurhinder en veehouderij, gewijzigd 1 december 2022
 *** De vermelde normen komen uit de door ministerie van I&M gepubliceerde lijst Emissiefactoren fijn stof voor veehouderij, laatst gewijzigd 15 maart 2021

Vigerende vergunning:

5-8-2015 (revisie) / 19-12-2018 (milieuneutraal)

										maximale emissie drempelwaarde (kg/jaar)					
												7205,07			
										Bedrijfstotaal		2192,10		67846,5	
Kolom A, B of C		emissie punt	RAV code	GL nr	omschrijving GL	diercategorie	# dieren	kg NH3 / dier / jaar	totaal kg NH3 / jaar	Oue / dier	totaal Oue	g fijnstof / dier / jaar	totaal fijnstof (gr/jaar)		
A	1,3,5	stal 1,2,3,5	D 3.2.15.4	BWL 2009.12.V1	gecombineerd luchtwassysteem 85% emissiereductie (45% geur en 80% fijn stof emissiereductie) met watergordijn en biologische wasser	Vleesvarkens	1866	0,45	839,7	12,7	23698,2	31	57846		
A	2	stal 1,2,3,5	D 1.1.15.4	BWL 2009.12.V1	gecombineerd luchtwassysteem 85% emissiereductie (45% geur en 80% fijn stof emissiereductie) met watergordijn en biologische wasser	Gespeende biggen	297	0,1	29,7	4,3	1277,1	15	4455		
A	3,5	stal 1,2,3,5	D 3.2.15.4	BWL 2009.12.V1	gecombineerd luchtwassysteem 85% emissiereductie (45% geur en 80% fijn stof emissiereductie) met watergordijn en biologische wasser	Opfokzeugen	126	0,45	56,7	12,7	1600,2	31	3906		
A	6	stal 6 links	D 3.2.15.4	BWL 2009.12.V1	gecombineerd luchtwassysteem 85% emissiereductie (45% geur en 80% fijn stof emissiereductie) met watergordijn en biologische wasser	Vleesvarkens	360	0,45	162	12,7	4572	31	11160		
A	6	stal 6 links	D 1.1.15.4	BWL 2009.12.V1	gecombineerd luchtwassysteem 85% emissiereductie (45% geur en 80% fijn stof emissiereductie) met watergordijn en biologische wasser	Gespeende biggen	3750	0,1	375	4,3	16125	15	56250		
A	6	stal 6 rechts	D 3.2.15.4	BWL 2009.12.V1	gecombineerd luchtwassysteem 85% emissiereductie (45% geur en 80% fijn stof emissiereductie) met watergordijn en biologische wasser	Vleesvarkens	1620	0,45	729	12,7	20574	31	50220		

& RESULTAAT

Initiatiefnemer

Locatie

Adviseur

Heijderhoeve Binnenweg

Binnenweg 2, 5473 XX Dinther

adviseur ROM DLV Advies

* De vermelde codes en normen zijn genomen uit de Regeling ammoniak en veehouderij, gewijzigd 1 april 2023
** De vermelde normen zijn genomen uit de Regeling geurhinder en veehouderij, gewijzigd 1 december 2022
*** De vermelde normen komen uit de door ministerie van I&M gepubliceerde lijst Emissiefactoren fijn stof voor veehouderij, laatst gewijzigd 15 maart 2021

Aanvraag:

								maximale emissie drempelwaarde (kg/jaar)							
								7132,97							
								Bedrijfstotaal						2695,70	
										87160,5				246529	
Kolom A, B of C		nr stal	emissie punt	RAV code	GL nr	omschrijving GL	diercategorie	# dieren	kg NH3 / dier / jaar	totaal kg NH3 / jaar	Oue / dier	totaal Oue	g fijnstof / dier / jaar	totaal fijnstof (gr/jaar)	
A		1	A	D 3.2.15.4	BWL 2009.12.V5	gecombineerd luchtwassysteem 85% emissiereductie (45% geur en 80% fijn stof emissiereductie) met watergordijn en biologische wasser	Vleesvarkens	360	0,45	162	12,7	4572	31	11160	
A		1	A	D 1.1.15.4	BWL 2009.12.V5	gecombineerd luchtwassysteem 85% emissiereductie (45% geur en 80% fijn stof emissiereductie) met watergordijn en biologische wasser	Gespeende biggen	3750	0,1	375	4,3	16125	15	56250	
A		2	B	D 3.2.15.4	BWL 2009.12.V5	gecombineerd luchtwassysteem 85% emissiereductie (45% geur en 80% fijn stof emissiereductie) met watergordijn en biologische wasser	Vleesvarkens	1940	0,45	873	12,7	24638	31	60140	
C		3	C	D 1.1.15.4	BWL 2009.12.V5	gecombineerd luchtwassysteem 85% emissiereductie (45% geur en 80% fijn stof emissiereductie) met watergordijn en biologische wasser	Gespeende biggen	1912	0,1	191,2	4,3	8221,6	15	28680	
C		3	C	D 3.2.15.4	BWL 2009.12.V5	gecombineerd luchtwassysteem 85% emissiereductie (45% geur en 80% fijn stof emissiereductie) met watergordijn en biologische wasser	Opfokzeugen	704	0,45	316,8	12,7	8940,8	31	21824	
C		3	C	D 3.2.15.4	BWL 2009.12.V5	gecombineerd luchtwassysteem 85% emissiereductie (45% geur en 80% fijn stof emissiereductie) met watergordijn en biologische wasser	Vleesvarkens	264	0,45	118,8	12,7	3352,8	31	8184	
C		4	D	D 1.1.15.4	BWL 2009.12.V5	gecombineerd luchtwassysteem 85% emissiereductie (45% geur en 80% fijn stof emissiereductie) met watergordijn en biologische wasser	Gespeende biggen	1837	0,1	183,7	4,3	7899,1	15	27555	
C		4	D	D 3.2.15.4	BWL 2009.12.V5	gecombineerd luchtwassysteem 85% emissiereductie (45% geur en 80% fijn stof emissiereductie) met watergordijn en biologische wasser	Vleesvarkens	1056	0,45	475,2	12,7	13411,2	31	32736	

& RESULTAAT

2 CONCLUSIE

Om aan de advieswaarde van 30 EU/m³ te voldoen moet er een minimale afstand zijn van 99 meter. Aan deze afstand wordt voor één woning niet voldaan, namelijk de bedrijfswoning bij de veehouderij gelegen aan de Hoekseweg. Deze woning ligt op een afstand van 70 meter. Toch kan de vergunning verleend worden en is het opstellen van een mer niet noodzakelijk. Voor gezondheid geldt namelijk geen hard toetsingskader, dit geeft de gemeente beoordelingsvrijheid in de besluitvorming.

Na dit hoofdstuk volgen verschillende argumenten die aantonen dat het opstellen van een mer niet noodzakelijk is. In het kort worden de argumenten in deze conclusie ook opgesomd, maar voor een gedetailleerde uitleg per onderdeel dienen de volledige hoofdstukken in ogenschouw genomen te worden.

De bewoners van de Hoekseweg zijn mede werkzaam binnen de locatie aan de Binnenweg. Het maakt voor de bewoners geen verschil vanuit welke stal de ventilatielucht emitteert. Gezien de ligging van de woning in het midden van de bedrijven is er geen windrichting denkbaar waarop gelijktijdig de belasting van de beide bedrijven op de bedrijfswoning neer kan slaan. Gesteld kan worden dat er geen sprake is van belangrijke negatieve effecten voor het milieu in het kader van de aanmeldnotitie m.e.r. Het opstellen van een m.e.r. is daarmee niet noodzakelijk.

De advieswaarde van 30 EU/m³ is een niet wetenschappelijk gekozen norm. Omdat er slechts sprake is van een advieswaarde is het aan het bevoegd gezag om te beoordelen of het voorgenomen initiatief past binnen alle geldende milieuregels van de Wabo en de Omgevingswet. Gesteld kan worden dat er geen sprake is van belangrijke negatieve effecten voor het milieu in het kader van de aanmeldnotitie m.e.r. Het opstellen van een m.e.r. is daarmee niet noodzakelijk.

Gelet op hetgeen in de notitie naar voren is gebracht, waaronder de juridische onderbouwing, bestaat in casu ook vanuit het oogpunt van het voorzorgsbeginsel geen reden dat het bestuursorgaan uit voorzorg dient te handelen door de vergunning te weigeren of een Milieueffectrapportage te eisen. gesteld kan worden dat er geen sprake is van belangrijke negatieve effecten voor het milieu in het kader van de aanmeldnotitie m.e.r. Het opstellen van een m.e.r. is daarmee niet noodzakelijk.

Gezien de extra inspanning welke de initiatiefnemer al neemt op het bedrijf om het ontstaan van ziektes te voorkomen is de kans op het ontstaan van endotoxinen lager dan zonder deze inspanningen. Het opstellen van een mer zal geen nieuwe inzichten geven om de kans op endotoxinen te verkleinen. Daarmee is het opstellen van een mer niet noodzakelijk.

De locatie wordt volledig voorzien van luchtwassers en is daarmee voorzien van de Best Beschikbare Techniek die naast geur en ammoniak ook fijnstof reduceert. De fijnstofemissie (van de veehouderijen aan de Hoekseweg en Binnenweg) slechts met 4,7 procent toeneemt ten opzichte van de vigerende situatie. Gesteld kan worden dat er geen sprake is van belangrijke negatieve effecten voor het milieu omdat in het kader van de aanmeldnotitie m.e.r. Het opstellen van een m.e.r. is daarmee niet noodzakelijk.

Met komst van de omgevingswet en het omgevingsplan zijn geen nieuwe inzichten gekomen op het gebied van endotoxinen. De aanvraag is dus ingediend onder de Wabo. In het hoofdstuk over de omgevingswet en omgevingsplan (en ook verder in dit document) is een doorkijk gemaakt naar de omgevingswet en bijbehorend omgevingsplan. De nieuwe wetgeving leidt niet tot andere inzichten die het noodzakelijk maken om een mer op te stellen.

& RESULTAAT

De huidige fijnstofconcentratie is met 15,91 microgram per kuub lucht ook ruim binnen de normen van de jaargemiddelde waarde van 40 microgram per kuub lucht. Gesteld kan worden dat er geen sprake is van belangrijke negatieve effecten voor het milieu in het kader van de aanmeldnotitie m.e.r. Het opstellen van een m.e.r. is daarmee niet noodzakelijk.

Het bedrijf voldoet aan BBT-11 en past verschillende maatregelen toe om de emissie van fijnstof tot een minimum te beperken. Het bedrijf wil stallen realiseren welke voldoen aan Maatlat Duurzame Veehouderij. Certificaten hiervan zijn toegevoegd.

Alternatieven zijn ook onderzocht, maar zijn niet haalbaar of leiden tot problemen met bijvoorbeeld brandcompartimentering.

Voor overige zaken niet gerelateerd aan fijnstof en endotoxinen wordt verwezen naar andere documenten binnen deze aanvraag.

De fijnstofconcentratie op de Hoekseweg neemt nauwelijks toe door het initiatief. De toename in achtergrondbelasting van rekenjaar 2024 naar rekenjaar 2025 is groter dan de toename door het voorgenomen initiatief aan de Binnenweg. De achtergrondfijnstofconcentratie blijft ook ruim binnen de normen binnen de wetgeving rondom achtergrondfijnstofconcentratie. De achtergrondconcentratie van fijnstof op de hoekpunten van de Hoekseweg 1 nemen gemiddeld toe met 0,91 microgram per kuub lucht van 2024 naar 2025. Deze toename in fijnstofachtergrondconcentratie is minstens het tienvoudige (0,91/0,02) van de toename welke plaatsvindt in de aangevraagde situatie van de Binnenweg. De toename in achtergrondconcentratie door de ontwikkelingen aan de Binnenweg zijn niet significant ten opzichte van de toename in achtergrondbelasting van fijnstof. De overschrijdingsdagen nemen niet toe ten opzichte van de vigerende situatie. Deze zijn zowel vigerend als in de aanvraag 6. Omdat de norm 35 is, valt het aantal overschrijdingsdagen ruim binnen de normen. Dit zorgt dat op basis van fijnstofberekening gesteld kan worden dat er geen sprake is van belangrijke negatieve effecten voor het milieu in het kader van de aanmeldnotitie m.e.r. Het opstellen van een m.e.r. is daarmee niet noodzakelijk.

Kortom: Er zijn geen redenen om het aangevraagde initiatief te weigeren. Het aangevraagde initiatief leidt niet tot nadelige gevolgen voor de gezondheid, niet onder het recht van de Wabo en evenmin onder het recht van de omgevingswet. Bij toetsing aan het omgevingsplan is er sprake van een evenwichtige toedeling van een functie aan de locatie. Er zijn hiermee geen significant nadelige effecten voor het milieu te verwachten die een mer noodzakelijk maken.

& RESULTAAT

3 TOETSINGSKADER GEZONDHEID

Gezondheid is een belangrijk onderdeel van de milieuverontreiniging. Gezondheid laat zich niet vangen in een begripsomschrijving. "De aantasting van de gezondheid van de mens maakt expliciet deel uit van het begrip «milieuverontreiniging». Daarmee is verzekerd dat de omgevingsvergunning voor een milieubelastende activiteit alleen kan worden verleend als is geborgd dat alle passende preventieve maatregelen tegen de aantasting van de gezondheid zijn getroffen." (Stb. 2018, 292, p. 431)

Milieuverontreiniging: "directe of indirecte inbreng door menselijke activiteiten van stoffen, trillingen, warmte of geluid in lucht, water of bodem die de gezondheid van de mens of de kwaliteit van het milieu kan aantasten, schade kan toebrengen aan materiële goederen, of de belevingswaarde van het milieu of ander rechtmatig milieugebruik kan aantasten of in de weg kan staan".

Het bevoegd gezag kan een omgevingsvergunning weigeren als naar haar oordeel sprake is van bijzondere omstandigheden waardoor het verlenen van de vergunning zou leiden tot ernstige nadelige of mogelijk ernstige nadelige gevolgen voor de gezondheid.

Voor gezondheid geldt geen hard toetsingskader, dit geeft de gemeente beoordelingsvrijheid in de besluitvorming. De Raad van State heeft in de [Uitspraak ECLI:NL:RVS:2018:2395](#) van 25 juli 2018 in rechtsoverweging 8.7 een toelichting gegeven over het toetsen van endotoxine.

3.1 GEZONDHEIDSKUNDIGE ADVIESWAARDE VOOR ENDOTOXINEN

Er bestaat voor endotoxinen een gezondheidskundige advieswaarde voor werknemers (90 EU/m³), maar er ontbreekt een advieswaarde voor de algemene bevolking (EU staat voor Endotoxine Units).

In het rapport van de gezondheidsraad "Gezondheidsrisico's rond veehouderijen" van 30 november 2012, is op pagina 38 beschreven hoe de advieswaarde van 30 EU/m³ tot stand is gekomen. *"De commissie opperde de mogelijkheid om een standaard onzekerheidsfactor 3 toe te passen bij extrapolatie van werknemers naar de algemene bevolking. Dat zou dan als gezondheidskundige advieswaarde 30 EU/m³ opleveren. Nader onderzoek naar het effect van blootstelling aan endotoxinen bij de algemene bevolking en mogelijke risicogroepen daarbinnen zou in principe tot een beter onderbouwde advieswaarde kunnen leiden".*

Deze keuze is niet gebaseerd op wetenschappelijk onderzoek maar is een afgeleide factor met toepassing van een onzekerheidsfactor 3. Er is nog geen nader onderzoek verricht waaruit de zekerheid is verkregen dat de advieswaarde 30 EU/m³ een sterk wetenschappelijke onderbouwde advieswaarde is.

Tussen de verspreiding van fijnstof en endotoxine bestaat een relatie. De relatie is nog onvoldoende onderzocht. De beschikbare kennis en informatie is nog onvoldoende voor een algemeen beoordelingskader.

De toepassing van de advieswaarde 30 EU zou leiden tot een minimale afstandseis van 99 meter vanaf het emissiepunt tot aan de dichtstbijgelegen woning. De bedrijfswoning Hoekseweg is op 70 meter afstand gelegen. Een strikte toepassing van de advieswaarde zou kunnen leiden tot het weigeren van de vergunning. Uit de hierboven aangehaalde uitspraak blijkt dat het niet voldoen aan de minimale afstand niet hoeft te leiden tot het weigeren van de vergunning. Het bevoegd gezag is namelijk niet verplicht om bij de beoordeling te toetsen aan de advieswaarde voor endotoxine van de Gezondheidsraad.

& RESULTAAT

Met deze notitie tonen we aan dat ondanks dat niet voldaan wordt aan de minimale afstand er geen sprake is van een onaanvaardbaar risico voor de volksgezondheid. Daarbij is ook een doorkijk gemaakt naar de omgevingswet.

Indien het bevoegd gezag, gesteund door in dit document vermelde uitspraken van de Raad van State, besluit om af te zien van de advieswaarde dan leidt de afstand van 70 meter niet tot significant nadelige effecten die het rechtvaardige om een mer op te stellen.

3.2 VOORZORGSBEGINSEL

Het voorzorgsbeginsel speelt bij het aspect gezondheid een grote rol. Het voorzorgsbeginsel gaat niet over het streven naar een nulrisico. Het voorzorgsbeginsel heeft betrekking op risicobeheer wanneer geen beschikbare gegevens geen volledige risico-evaluatie mogelijk maken. De toepassing van het voorzorgsbeginsel is met de inwerkingtreding van de Omgevingswet niet anders of concreter gemaakt. Voor de toepassing is aangesloten bij de Mededeling van de Europese Commissie (zie o.a.: *Stb.* 2018, 292, p. 249-251). Gelet op hetgeen in de notitie naar voren is gebracht, bestaat in casu ook vanuit het oogpunt van het voorzorgsbeginsel geen reden dat het bestuursorgaan uit voorzorg dient te handelen. Een maatschappij met een nulrisico bestaat niet, in dit document hebben wij omschreven dat de risico's zeer beperkt zijn. Dit maakt dat vanuit het voorzorgsbeginsel geen reden is om significant nadelige effecten te verwachten die het rechtvaardige om een mer op te stellen.

3.3 BESCHRIJVING VAN DE BEDRIJVEN

De woning Hoekseweg is de enige woning waarbij niet voldaan kan worden aan de minimale afstand van 99 meter. De bedrijfswoning Hoekseweg wordt bewoond door het gezin van de bedrijfsleider. De bedrijfsleider is werkzaam op zowel de locatie Hoekseweg als ook de locatie Binnenweg. Voor het gezin maakt het geen verschil uit welke stal de ventilatielucht in de omgeving komt. Zij zullen geen verschil merken. Het gezin maakt de bewuste keuze om te wonen en werken bij de veehouderijbedrijven. De wind kan niet zo staan dat de emissies van beide bedrijven gelijktijdig neerdalen op de bedrijfswoning.

3.4 WAT ZIJN ENDOTOXINEN

Eenvoudig gezegd zijn endotoxinen celwandresten van bacteriën. Als deze organismen afsterven komen de endotoxinen vrij. De endotoxinen binden zich aan bacterieresten, stofdeeltjes of waterdeeltjes. In deze toestand kunnen ze zich gemakkelijk in de omgeving verspreiden. Het immuunsysteem van het lichaam kan op de endotoxinen reageren alsof het besmet is geraakt. De effecten die dan optreden zijn luchtwegklachten en in hogere dosis temperatuursverhoging en koortsachtige verschijnselen.

De stallucht uit veehouderijen vormt de belangrijkste emissiebron van endotoxinen. Er kan ook emissie plaatsvinden bij de mestop- en -overslag, bij mestbehandeling en bij mestverspreiding op het land.

3.5 GEZONDHEID OP VEEHOUDERIJBEDRIJVEN

De meest effectieve wijze om het verspreiden van ziekmakende deeltjes te voorkomen is ervoor zorgen dat er een hoge gezondheidsstatus binnen de bedrijven is. Om aan te tonen dat het bedrijf bovengemiddeld investeert in gezondheid, is de BZV-toetsing en de bijbehorende certificaten als bijlage bij deze aanvraag gevoegd. Verder voldoet de stal aan de eisen voor de Maatlat Duurzame Veehouderij. Dit zijn bedrijven die maatschappelijk gewenst zijn. De bedrijven die aan de eisen kunnen voldoen moeten daarvoor extra investeren in dierenwelzijn en gezondheid. De maatschappij

&RESULTAAT

geeft deze bedrijven een aantal fiscale voordelen. Beter dierenwelzijn leidt per definitie tot een hogere gezondheid en dus tot minder uitstoot van endotoxine. Ook het certificaat MDV is als bijlage toegevoegd. Gezien de extra inspanning welke de initiatiefnemer al neemt op het bedrijf om het ontstaan van ziektes te voorkomen is de kans op het ontstaan van endotoxinen lager dan zonder deze inspanningen. Het opstellen van een mer zal geen nieuwe inzichten geven om de kans op endotoxinen te verkleinen. Daarmee is het opstellen van een mer niet noodzakelijk.

& RESULTAAT

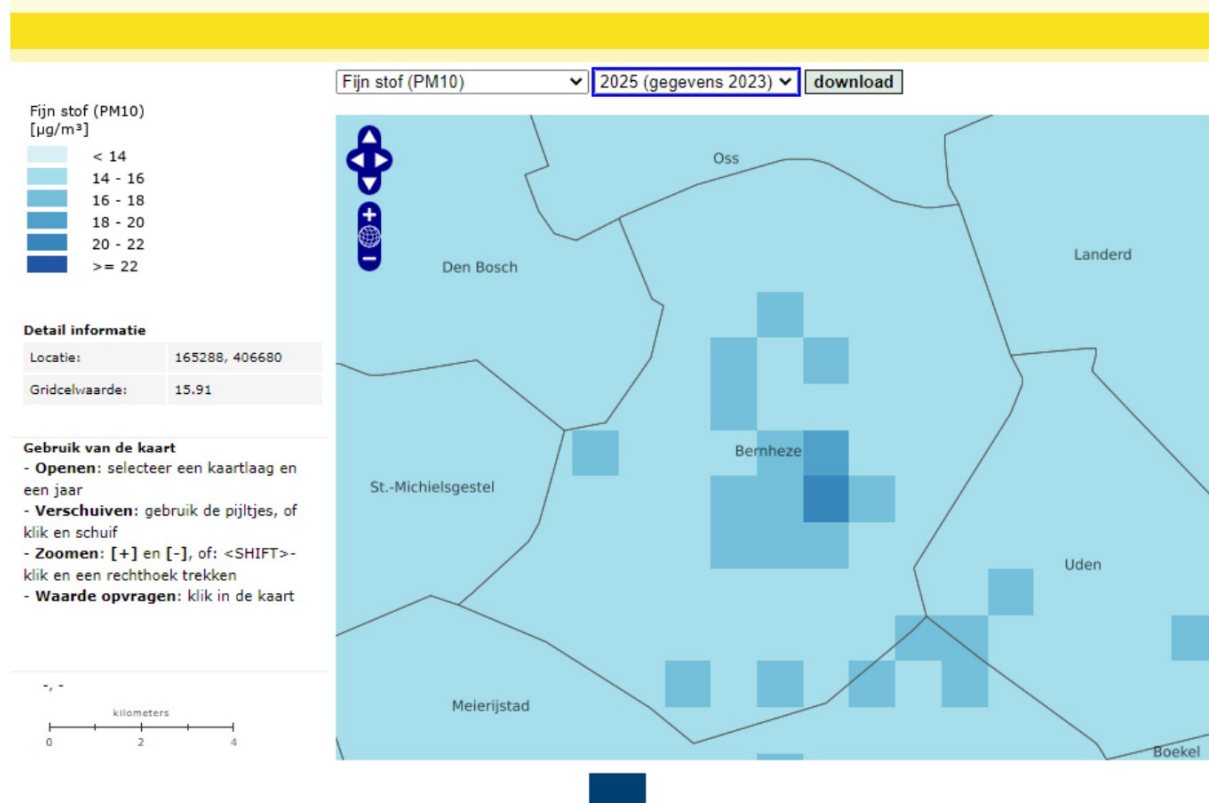
4 FIJNSTOF

Zoals eerder omschreven kunnen de fijnstofdeeltjes drager zijn van de endotoxinen. In de aanvraag is een berekening verspreiding fijnstof opgenomen. Daaruit blijkt dat royaal aan de grenswaarden voor de fijnstofbelasting voldaan wordt. Ook de achtergrondbelasting van $15,91 \mu\text{g}/\text{m}^3$ ter plaatse van het bedrijf voldoet ruimschoots aan de jaargemiddeldewaarde van $40 \mu\text{g}/\text{m}^3$.

Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Grootschalige Concentratie- en Depositiekaarten Nederland (GCN en GDN)

De emissie/belasting van fijnstof is geen reden om de vergunning te weigeren op basis van gezondheid. Middels de fijnstofberekeningen welke later in dit document worden toegelicht leidt de aangevraagde situatie niet tot een significant verslechterende fijnstofconcentratie op de woning aan de Hoekseweg. Fijnstof is drager van endotoxinen. Met een niet significant veranderende fijnstofconcentratie op de woning is dan ook niet te verwachten dat er significant nadelige effecten te verwachten zijn die het opstellen van een mer rechtvaardigen.

&RESULTAAT

5 OVERIGE GEZONDHEIDSASPECTEN

In de mer-beoordelingsdocumenten worden de overige aspecten zoals geur (voor- en achtergrondbelasting) en geluid getoetst. Voor verdere beoordeling van deze aspecten wordt verwezen naar de documenten met betrekking tot de mer-beoordeling.

& RESULTAAT

6 JURIDISCHE ASPECTEN

De voorgenomen aanvraag gaat over activiteit als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid, aanhef en onder e, van de Wabo. Een omgevingsvergunning voor die activiteit kan op grond van artikel 2.14, derde lid, van de Wabo alleen worden geweigerd als dat in het belang van de bescherming van het milieu is. Het bevoegd gezag heeft beoordelingsruimte bij de vraag wat in het belang van de bescherming van het milieu nodig is.

Het is vaste jurisprudentie (ABRvS 23 februari 2022, ECLI:NL:RVS:2022:556) dat het toetsingskader (artikel 2.14 Wabo) aan het bevoegd gezag niet de ruimte geeft om een omgevingsvergunning uitsluitend uit voorzorg te weigeren. Dit betekent dat het college moet nagaan of het belang van de bescherming van het milieu eraan in de weg staat dat de vergunning wordt verleend. Dit betekent dat het aan het bevoegd gezag is de belangen te benoemen die zich verzetten tegen het toelaten van de aangevraagde milieuactiviteit. Alleen belangen waarover voldoende duidelijkheid en zekerheid bestaat, kunnen in dit verband een rol spelen. Ook voor belangen die zijn gerelateerd aan gezondheid betekent dit, anders dan zou kunnen worden afgeleid uit de uitspraken van 25 juli 2018, ECLI:NL:RVS:2018:2395, en van 20 mei 2020, ECLI:NL:RVS:2020:1267, dat op grond van algemeen wetenschappelijk aanvaarde inzichten moet vast staan dat de activiteit waarvoor de vergunning wordt gevraagd zodanige risico's oplevert, dat om die reden nadere voorschriften aan de vergunning moeten worden verbonden dan wel dat de vergunning om die reden moet worden geweigerd. In deze notitie is juist gemotiveerd weergegeven waarom de activiteit waarvoor vergunning wordt gevraagd géén risico's oplevert.

In de uitspraak van 23 februari 2022 heeft de Afdeling een algemeen kader voor toepassing van het voorzorgsbeginsel geschetst. De Afdeling geeft aan dat het afhangt van het toetsingskader of het bevoegd gezag uit voorzorg mag weigeren om een omgevingsvergunning te verlenen. Bij het vaststellen van een bestemmingsplan en het verlenen van een omgevingsvergunning voor afwijken van het bestemmingsplan ziet de Afdeling wél ruimte voor toepassing van het voorzorgsbeginsel. De reden hiervoor is dat het bevoegd gezag, anders dan bij de omgevingsvergunning milieu, beleidsruimte heeft om te beoordelen wat het uit oogpunt van een goede ruimtelijke ordening nodig acht. Ook bij een omgevingsvergunning beperkte milieutoets vanwege een eventueel noodzakelijke MER (hierna: de OBM MER) ziet de Afdeling wél ruimte voor toepassing van het voorzorgsbeginsel. De reden daarvoor is dat het toetsingskader voor deze vergunning het bevoegd gezag de ruimte geeft om een dergelijke omgevingsvergunning met een deugdelijke motivering te weigeren. De ruimte om het voorzorgsbeginsel toe te passen is er, maar zoals eerder beschreven in dit document on het kopje 3.2 over het voorzorgsbeginsel is de conclusie al getrokken dat in dit geval het opstellen van een mer niet gerechtvaardigd is.

Zoals uit de bijgevoegde noot (zie onderaan bijgevoegde bijlage) bij de uitspraak van 23 februari 2022 afgeleid kan worden, betekent de nieuwe lijn in de jurisprudentie dat het bevoegd gezag het toetsingskader endotoxinen wél mag toepassen in het ruimtelijk spoor, maar niet indien het gaat om een omgevingsvergunning milieu. Bijvoorbeeld: een uitbreiding van een pluimveehouderij buiten het bouwvlak mag het bevoegd gezag dus wel weigeren indien de afstand tot de omwonenden kleiner is dan het toetsingskader voorschrijft. Een omgevingsvergunning milieu mag het bevoegd gezag niet om die reden weigeren.

7 BBT-11 (FIJNSTOF)

Toelichting bij BBT-conclusies intensieve veehouderij versie 2 november 2017

Inleiding en status

Op 21 februari 2017 heeft de Europese Commissie de BBT-conclusies voor intensieve veehouderij gepubliceerd in het Publicatieblad van de Europese Unie (hierna: BBT-conclusies). In dit document wordt een toelichting gegeven op deze BBT-conclusies. Doel van dit document is het ondersteunen van het bevoegd gezag bij het toepassen van de BBT-conclusies bij vergunningverlening voor intensieve veehouderijen die vallen onder de Richtlijn Industriële Emissies (Rie).

Dit document heeft een informerende status en is bedoeld als hulpmiddel voor het bevoegd gezag om:

- a) te toetsen of bestaande voorschriften van vergunningen die zijn verleend voor IPPC-installaties voldoen aan deze nieuwe BBT-conclusies, en
- b) deze BBT conclusies toe te passen bij de aanvraag van een omgevingsvergunning voor een IPPC-installatie waarop de BBT-conclusies zien.

BBT-conclusies en BREF

BBT-conclusies is een document met de conclusies over beste beschikbare technieken, vastgesteld overeenkomstig artikel 13 lid 5 en 7 van de Rie. De BBT-conclusies vormen de referentie voor toetsing en vaststelling van vergunningsvoorschriften en actualisatie van deze voorschriften. De Europese Commissie stelt de BBT-conclusies op en maakt deze bekend in het Publicatieblad van de Europese Unie. De BBT-conclusies zijn gebaseerd op de BREF intensieve veehouderij 2017. De BREF zelf heeft geen wettelijke status maar biedt achtergrondinformatie.

BBT-conclusies en reikwijdte

Er wordt rekening gehouden met volgende BBT-conclusies

Categorie in bijlage 1 RIE

Deze BBT-conclusies hebben betrekking op activiteiten die vallen onder categorie 6.6 van bijlage I bij de Rie. Het gaat om de volgende categorieën:

- * 6.6a: veehouderijen met meer dan 40.000 plaatsen voor pluimvee;
- * 6.6b: veehouderijen met meer dan 2.000 plaatsen voor mestvarkens van meer dan 30 kg;
- * 6.6c: veehouderijen met meer dan 750 plaatsen voor zeugen.

Belangrijkste BBT-conclusies

BBT conclusies voor intensieve varkens- of pluimveehouderij

Van belang zijnde BBT-conclusies / BREF's

- BREF op en overslag bulkgoederen (BREF ESB)
- BREF Energie-efficiëntie

Toelichting per BBT-conclusie

De BBT-conclusies bevatten de beste beschikbare technieken voor de intensieve pluimvee- en varkenshouderij. Deze zijn onderverdeeld in algemene BBT-conclusies die voor zowel de varkenshouderij als de pluimveehouderij gelden (hoofdstuk 1) en specifieke BBT-conclusies voor de varkenshouderij (hoofdstuk 2) en specifieke BBT-conclusies voor de pluimveehouderij (hoofdstuk 3). Van alle technieken die zijn genoemd in de BBT-conclusies is in hoofdstuk 4 van de BBT-conclusies een omschrijving gegeven, waarbij ook voorbeelden zijn genoemd.

& RESULTAAT

Per onderdeel zijn de BBT-conclusies hieronder kort toegelicht. Daar waar Nederlandse wet- en regelgeving of een in Nederland normale landbouwpraktijk geldt, is hiernaar verwezen.

Gelijkwaardig niveau

Voor alle in de BBT-conclusies genoemde technieken geldt dat de technieken die zijn opgesomd en beschreven, niet verplicht of uitputtend zijn. Er mogen andere technieken worden gebruikt die ten minste een gelijkwaardig niveau van milieubescherming garanderen.

Economische haalbaarheid

In de BBT-conclusies is diverse malen vermeld dat een of meer van de genoemde technieken moeten worden gebruikt. Dat impliceert dat niet alle technieken hoeven te worden toegepast, mits het doel van de BBT wordt bereikt. Bij een aantal technieken is vermeld dat hoge uitvoeringskosten of economische redenen een argument kunnen zijn om een techniek niet toe te passen. De financiële situatie van het bedrijf kan nooit een reden zijn om technieken niet toe te passen. Wel kan sprake zijn van buitensporig hoge kosten in relatie tot de milieuvoordelen (de kosteneffectiviteit). Deze kosteneffectiviteit kan wel reden zijn om een bepaalde techniek niet te gebruiken.

Hierna volgt de BBT-conclusie specifiek voor BBT11

BBT 11: stofemissies

Om stofemissies van elke stal te verminderen, is de BBT één of een combinatie van de onderstaande technieken gebruiken.

	Techniek	Toepasbaarheid
A	De stofproductie in de stallen verminderen. Hiertoe kan een combinatie van de volgende technieken worden gebruikt: <ol style="list-style-type: none"> 1. grover strooisel gebruiken (bijvoorbeeld lang stro of houtkrullen in plaats van gehakseld stro); 2. vers strooisel aanbrengen door toepassing van een techniek die weinig stof veroorzaakt (bv. met de hand); 3. ad libitum-voeding toepassen; 4. vochtig voeder of voeder in pellets gebruiken of olieachtige grondstoffen of bindmiddelen toevoegen in droogvoersystemen; 5. stofafscidders installeren in opslagruimten voor droog diervoeder die pneumatisch worden gevuld; 6. het interne ventilatiesysteem ontwerpen voor en gebruiken met lage lichtsnelheden.	1. Lang stro is niet toepasbaar bij drijfmestsystemen 2 t/m 5. Algemeen toepasbaar. 6. De toepasbaarheid is mogelijk beperkt om redenen van dierenwelzijn.
B	De stofconcentratie binnen verminderen door een van de volgende technieken toe te passen: <ol style="list-style-type: none"> 1. waterverneveling; 2. olieverneveling; 3. ionisatie;	1. De toepasbaarheid is mogelijk beperkt doordat de dieren tijdens de verneveling een temperatuurdaling ondervinden, met name tijdens levensfasen waarin zij kwetsbaar zijn en/of in het geval van een koud en/of vochtig klimaat. De toepasbaarheid is mogelijk ook beperkt voor vastemestsystemen aan het

& RESULTAAT

		<p>einde van de opfokperiode wegens te hoge ammoniakemissies.</p> <p>2. Alleen toepasbaar op pluimvee-installaties met dieren ouder dan ongeveer 21 dagen. De toepasbaarheid voor installaties voor legkippen is mogelijk beperkt wegens het risico van verontreiniging van de in de stal aanwezige uitrusting.</p> <p>3. Om technische en/of economische redenen mogelijk niet toepasbaar op varkensinstallaties of bestaande pluimvee-installaties.</p>
C	<p>Behandeling van afvoerlucht door een luchtzuiveringssysteem zoals:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. watervanger; 2. droge filter; 3. waterwasser; 4. natte zure water; 5. biowasser (of biotricklingfilter); 6. twee- of drietrapsluchtzuiveringssysteem; 7. biofilter.	<p>1. Alleen toepasbaar op installaties met een tunnelventilatiesysteem.</p> <p>2. Alleen toepasbaar op pluimvee-installaties met een tunnelventilatiesysteem.</p> <p>3 t/m 6. Deze techniek is mogelijk niet algemeen toepasbaar wegens de hoge uitvoeringskosten. Alleen toepasbaar op bestaande installaties waar een centraal ventilatiesysteem wordt gebruikt.</p> <p>7. Alleen toepasbaar op drijfmestinstallaties.</p> <p>Vereist een voldoende grote oppervlakte buiten de stal voor het filterpakket. Deze techniek is mogelijk niet algemeen toepasbaar wegens de hoge uitvoeringskosten. Alleen toepasbaar op bestaande installaties waar een centraal ventilatiesysteem wordt gebruikt.</p>

Conclusie BBT 11:

Voor de stallen waarbij een luchtwassysteem wordt toegepast (alle stallen) geldt dat C wordt toegepast, waarmee al wordt voldaan aan BBT.

Onderdeel B wordt niet toegepast wegens de hiervoor genoemde redenen rondom toepasbaarheid.

&RESULTAAT

Resteert onderdeel A:

De stofproductie in de stallen verminderen. Hiertoe kan een combinatie van de volgende technieken worden gebruikt:

1. grover strooisel gebruiken (bijvoorbeeld lang stro of houtkrullen in plaats van gehakseld stro);
2. vers strooisel aanbrengen door toepassing van een techniek die weinig stof veroorzaakt (bv. met de hand);
3. ad libitum-voeding toepassen;
4. vochtig voeder of voeder in pellets gebruiken of olieachtige grondstoffen of bindmiddelen toevoegen in droogvoersystemen;
5. stofafscidders installeren in opslagruimten voor droog diervoeder die pneumatisch worden gevuld;
6. het interne ventilatiesysteem ontwerpen voor en gebruiken met lage lichtsnelheden.

Puntsgewijs:

1. en 2. Er wordt geen strooisel gebruikt, hierdoor komt minder stof vrij.
3. en 4. Mengvoer in pellets wordt toegepast, waardoor het voer nat is en er minder stof vrijkomt.
5. Wordt niet pneumatisch gevuld.
6. Het interne ventilatiesysteem bestaand en nieuw zijn ruim gedimensioneerd. De luchtkanalen zijn ontworpen om de maximale 80m³/uur toe te kunnen passen. Daarmee blijft de interne lichtsnelheid zo laag mogelijk. Na het passeren van de luchtwasser is de lichtsnelheid juist hoog, waardoor de fijnstofconcentratie op omliggende woningen juist relatief lager wordt.

Hiermee voldoet het bedrijf aan BBT 11.

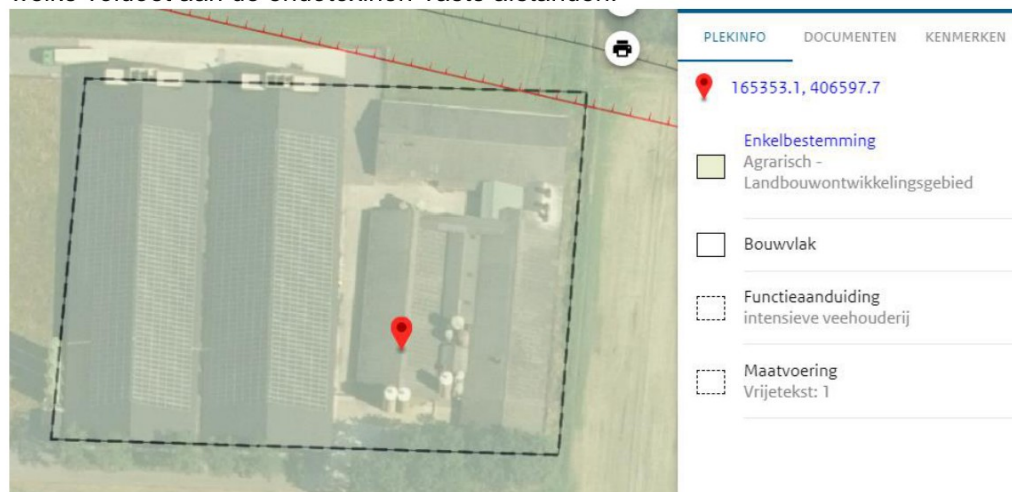

8 ALTERNATIEVEN

Voorafgaand aan de aanvraag is er een beschouwing geweest van mogelijke alternatieven om toch te voldoen aan de vaste afstanden tabel in het kader van endotoxinen. De holding van de ondernemer heeft een grote behoefte aan meer biggenplaatsen binnen zijn holding. Het vervangen van de verouderde stallen op de locatie aan de Binnenweg en het realiseren van een duurzaam, MDV-certificaat aangevraagde stal passen binnen deze ontwikkeling.

8.1 BOUWVLAK

De stallen aan de linkerkant van het bedrijf zijn reeds gerealiseerd. Dat betekent dat het verplaatsen van het dichtstbijzijnde emissiepunt in basis al lastig uitvoerbaar is. Omdat de stallen aan de linkerzijde zich dicht tegen de grens van het bouwvlak bevinden, is er geen ruimte meer voor het verplaatsen van de luchtwasser (en daarmee het emissiepunt) welke zich op een afstand bevindt welke voldoet aan de endotoxinen-vaste afstanden.

8.2 BRANDCOMPARTIMENTERING

De stal zou in theorie aangesloten kunnen worden middels een luchtkanaal op een luchtwasser welke verder weg is gepositioneerd. Bouwtechnisch is dit echter niet uitvoerbaar, omdat de brandveiligheid in het geding komt. Het is voor uiterst belangrijk om een juiste brandcompartimentering op het bedrijf te hebben. Waarom is brandcompartimentering belangrijk?

- **Beperking van brandverspreiding:**

Brandcompartimentering voorkomt dat een brand snel en ongehinderd door het hele gebouw kan verspreiden, waardoor mensen meer tijd hebben om te evacueren.

- **Bescherming van levens:**

Door de verspreiding van brand en rook te beperken, verhoogt brandcompartimentering de veiligheid van mensen en dieren in het gebouw.

- **Minimering van schade:**

Door de brand te beperken tot één compartiment, wordt schade aan het gebouw en zijn inhoud geminimaliseerd.

- **Tijd voor brandbestrijding:**

De brandweer heeft meer tijd om de brand te bestrijden en mensen en dieren te redden, dankzij de beperkte verspreiding van de brand.

8.3 INDELING DIERAANTALLEN IN STALLEN

De ondernemer heeft ervoor gekozen om de dieren in de meest linkerstal (het dichtstbijzijnde emissiepunt) gelijk te houden. Dit zorgt ervoor dat vanuit dit emissiepunt de fijnstofemissie niet toeneemt op de woning aan de Hoekseweg.

& RESULTAAT

9 OMGEVINGSWET EN OMGEVINGSPLAN

Ondanks dat de aanvraag ingediend is voor het inwerking treden van de omgevingswet, is het verstandig om te beoordelen of met het geven van de toestemming er achteraf een ongewenste situatie is ontstaan.

In de omgevingswet is er voor gezondheid een ruime beoordelingsvrijheid gelaten aan het bevoegd gezag om gezondheid een zwaarder of een minder zware plek te geven in het beleid. Het omgevingsplan is de plek waar de gemeente aanvullend beleid vast kan leggen. In het vastgestelde omgevingsplan van de gemeente Bernheze zijn in artikel 22.42 lid c onder 1 regels gesteld met het oog op beschermen van de gezondheid. Lid c onder 1: *het beschermen en verbeteren van de kwaliteit van lucht, bodem en de chemische en ecologische kwaliteit van watersystemen;*

Er zijn geen nadere regels opgenomen dus moet er getoetst worden aan de algemene regels van het Besluit kwaliteit leefomgeving. In artikel 2.5 zijn de omgevingswaarden voor fijnstof opgenomen. Aan de voorwaarden wordt ruimschoots voldaan.

In artikel 22.44 is de specifieke zorgplicht opgenomen. Lid 2 onder b. eist dat alle passende preventieve maatregelen ter bescherming van de gezondheid worden getroffen. Alle stallen worden voorzien van een luchtwasser. Daarmee is er een techniek geïnstalleerd die naast ammoniak en geur ook fijnstof afvangt. De emissie van fijnstof wordt daarmee zoveel mogelijk voorkomen. De veehouder doet er alles aan om zijn dieren gezond te houden en voldoet aan de extra eisen voor dierenwelzijn. Het bedrijf streeft een hoge gezondheidsstatus na. Dit voorkomt het ontstaan van ziektes en dus het beperken van het verspreiden van endotoxinen.

Verder zijn er geen aanvullende regels gesteld of is er aanvullend beleid waaruit strengere eisen volgen.

De aanvraag is dus ingediend onder de Wabo. In dit hoofdstuk (en ook verder in dit document) is een doorkijk gemaakt naar de omgevingswet en bijbehorend omgevingsplan. De nieuwe wetgeving leidt niet tot andere inzichten die het noodzakelijk maken om een mer op te stellen.

& RESULTAAT

10 TOETSING OMGEVINGSWAARDE FIJNSTOF

10.1 CONCLUSIE

Op de volgende pagina's is onderbouwing van onderstaande conclusie opgenomen. Omdat de inputgegevens en berekening een vrij technisch karakter hebben, wordt de conclusie en de resultaten eerst gegeven, alvorens de onderbouwing van de berekeningen wordt gegeven.

De vigerende situatie van de (veehouderij aan de) Hoekseweg bestaat uit drie verschillende vigerende opties. De fijnstofemissie is het hoogst in optie 1 in de vergunning van 11-06-2021. Deze emissie betreft 1.160.874 gram fijnstof per jaar. De vigerende situatie van de Binnenweg betreft een fijnstofemissie van 183.837 gram fijnstof per jaar. De aangevraagde situatie van de Binnenweg betreft een fijnstofemissie van 246.529 gram fijnstof per jaar.

Bij elkaar opgeteld is de vigerende emissie aan fijnstof hiermee 1.344.711 gram fijnstof per jaar. Vigerend Hoekseweg plus aanvraag Binnenweg resulteert in een totaal emissie van 1.407.403 gram fijnstof per jaar. Dit betreft een stijging van 62.692 gram fijnstof per jaar. Relatief gezien is de bijdrage van fijnstofemissies Binnenweg aan de belasting van de woning aan de Hoekseweg dus klein. De stijging van de fijnstofemissies betreft ten opzichte van de vigerende situaties bij elkaar opgeteld slechts een stijging van 4,7 procent van de fijnstofemissies.

We gaan hierbij uit van fijnstofnormen zoals in de RAV. De fijnstofemissies gekoppeld aan eenzelfde huisvestingsstelsel met luchtwasser onder de Omgevingsregeling zijn weliswaar anders, maar dit heeft geen significant negatief effect op de emissies. Zowel in de vigerende als aangevraagde situatie "daalt" de fijnstofemissie met de komst van de Omgevingswet.

De fijnstofconcentratie op de Hoekseweg neemt nauwelijks toe door het initiatief. De toename in achtergrondbelasting van rekenjaar 2024 naar rekenjaar 2025 is vele malen groter dan de toename door het voorgenomen initiatief aan de Binnenweg. De achtergrondfijnstofconcentratie blijft ook ruim binnen de normen binnen de wetgeving rondom achtergrondfijnstofconcentratie. De overschrijdingsdagen nemen nauwelijks toe ten opzichte van de vigerende situatie. Omdat de norm 35 is, valt deze toename ook ruim binnen de normen. Dit zorgt dat op basis van fijnstofberekening gesteld kan worden dat er geen sprake is van belangrijke negatieve effecten voor het milieu in het kader van de aanmeldnotitie m.e.r. Het opstellen van een m.e.r. is daarmee niet noodzakelijk.

Uit voorgaande tabellen zijn een aantal conclusies te trekken:

1. De achtergrondconcentratie van fijnstof op de hoekpunten van de Hoekseweg 1 nemen gemiddeld toe met 0,91 microgram per kuub lucht van 2024 naar 2025. Deze toename in fijnstofachtergrondconcentratie is minstens het tienvoudige (0,91/0,02) van de toename welke plaatsvindt in de aangevraagde situatie van de Binnenweg. De toename in achtergrondconcentratie door de ontwikkelingen aan de Binnenweg zijn niet significant ten opzichte van de toename in achtergrondbelasting van fijnstof van rekenjaar 2024 naar rekenjaar 2025. Op basis daarvan kan gesteld worden dat er geen significant verslechterende effecten te verwachten zijn op het gebied van milieu.
2. De toename in fijnstofconcentratie op de hoekpunten is maximaal 0,02 microgram per kuub lucht. Dit is een toename van maximaal $(0,02/16,23) \times 100\% = 0,12$ procent toename in achtergrondfijnstofconcentratie op de locatie van de Hoekseweg 1. De verhoogde concentratie kan daarmee dus niet leiden tot significant verslechterende effecten op het gebied van gezondheid, omdat de fijnstofconcentratie niet significant toeneemt. Gemiddeld is de toename nog lager dan 0,12 procent. De aangevraagde situatie voor de Binnenweg draagt dus niet significant bij aan de achtergrondfijnstofconcentratie op de Hoekseweg.
3. De overschrijdingsdagen neemt niet toe en zijn maximaal 6, zowel vigerend als in de aanvraag. Omdat de norm 35 is, valt het aantal van 6 dagen ook ruim binnen de normen en zijn er geen significant verslechterende effecten te verwachten op het gebied van gezondheid.

&RESULTAAT

Voor de vergunningverlening moet ook de jaargemiddelde grenswaarde voor PM 2,5 worden meegenomen in de toetsing. De omgevingswaarde uit het Bkl bedraagt 25 $\mu\text{g}/\text{m}^3$. Een bijdrage aan de concentratie van PM2,5 hoeft niet apart te worden beoordeeld. De toetsing aan PM10 maakt voldoende aannemelijk dat ook aan de omgevingswaarden voor PM2,5 wordt voldaan. Beide deeltjes zijn zodanig sterk aan elkaar gerelateerd dat deze conclusie ook zonder aparte berekening kan worden gedaan.

Hiermee is met de drie individuele conclusies zeker gesteld dat de locatie voldoet aan de genoemde omgevingswaarde van 25 $\mu\text{g}/\text{m}^3$. Met deze individuele conclusies kunnen we nogmaals komen tot een algehele conclusie op basis van de ISL3a-berekeningen: Er is geen sprake van significant verslechterende effecten op het gebied van gezondheid en daarmee op het gebied van milieu. Dit maakt dat de toename van fijnstofconcentratie niet gezien kan worden als een significante toename, welke het opstellen van een mer gerechtvaardigd.

& RESULTAAT

10.2 INVOERGEGEVENS

10.2.1 INVOERGEGEVENS ISL3A BINNENWEG VIGEREND

De invoergegevens voor de vigerende situatie zijn herleid uit de vigerende vergunning van 05-08-2015 (revisie)/ 19-12-2018 (milieuneutraal).

De situatie ziet er op de luchtfoto als volgt uit:

Net als bij de Hoekseweg is een vervangingsgebouw noodzakelijk wegens stallen die op relatief korte afstand van elkaar staan, zoals hierboven samengevoegd. Het middelpunt van dit vervangingsgebouw heeft als RD-coördinaat: 165335 406613.

Lengte: 110,6 meter

Breedte: 88,7 meter

Orientatie: 91 graden in AERIUS --> 179 graden in ISL3a

& RESULTAAT

De gemiddelde gebouwhoogte betreft de gemiddelde hoogtes van de stallen bij elkaar opgeteld en gedeeld door het aantal stallen:

Stal 1: $(2,4+5,25)/2 = 3,825$

Stal 2: $(4,26+3,09)/2 = 3,675$

Stal 3: $(2,4+5,25)/2 = 3,825$

Stal 5: $(2,4+5)/2 = 3,7$

Stal 6: $(8,795+3,4)/2 = 6,0975$

$(3,825+3,675+3,825+3,7)/4 = 3,75625$

$(3,75625+6,0975+6,0975)/3 = 5,31$ meter

Geurberekening onderdeel van de aanvraagdocumenten van de beschikking van 19-12-2018:

Geurberekening beoogd

Naam van de berekening: Beoogde situatie

Gemaakt op: 17-10-2018 14:40:04

Rekentijd: 0:00:17

Naam van het bedrijf: Bos BV, Binnenweg 2, Heeswijk-Dinther

Berekende ruwheid: 0,17 m

Meteo station: Eindhoven

Brongegevens:

Volgnr.	BronID	X-coord.	Y-coord.	EP Hoogte	Gem.geb. hoogte	EP Diam.	EP Uittr. snelh.	E-Aanvraag
1	Stal 1,2,3,5	165 385	406 627	4,8	3,8	1,94	6,14	26 576
2	Stal 6 links	165 298	406 655	10,0	6,1	2,06	4,75	20 697
3	Stal 6 rechts	165 328	406 664	10,0	6,1	2,06	4,20	20 574

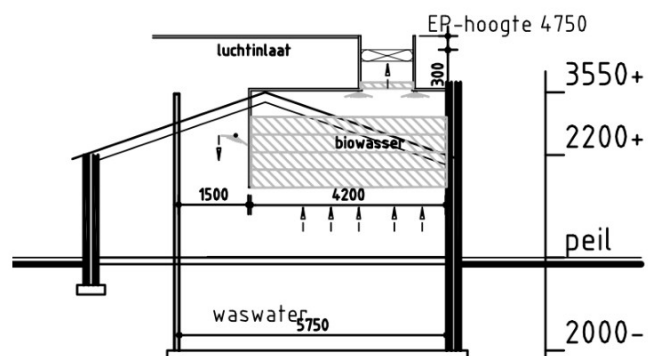
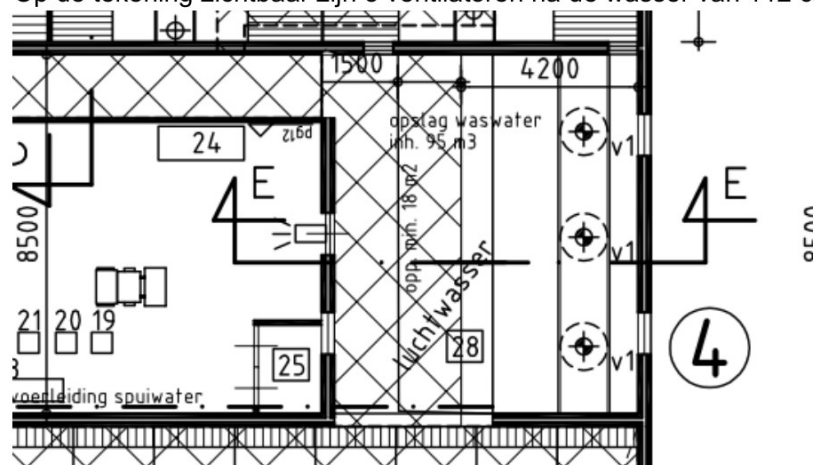

Vigerende omgevingsvergunning 5-8-2015 (revisie) / 19-12-2018 (milieuneutraal)

In de vigerende situatie waren stallen 1, 2, 3, 5 en 6 aanwezig.

1, 2, 3 en 5 waren aangesloten op een luchtwasser BWL 2009.12

Op de tekening zichtbaar zijn 3 ventilatoren na de wasser van 112 cm.

Doorsnede E-E

Gegevens centraal emissiepunt

Aantal ventilatoren	Ventilator (cm)	Oppervlakte
<input type="text" value="3"/>	<input type="text" value="112"/>	<input type="text" value="2,9556"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>

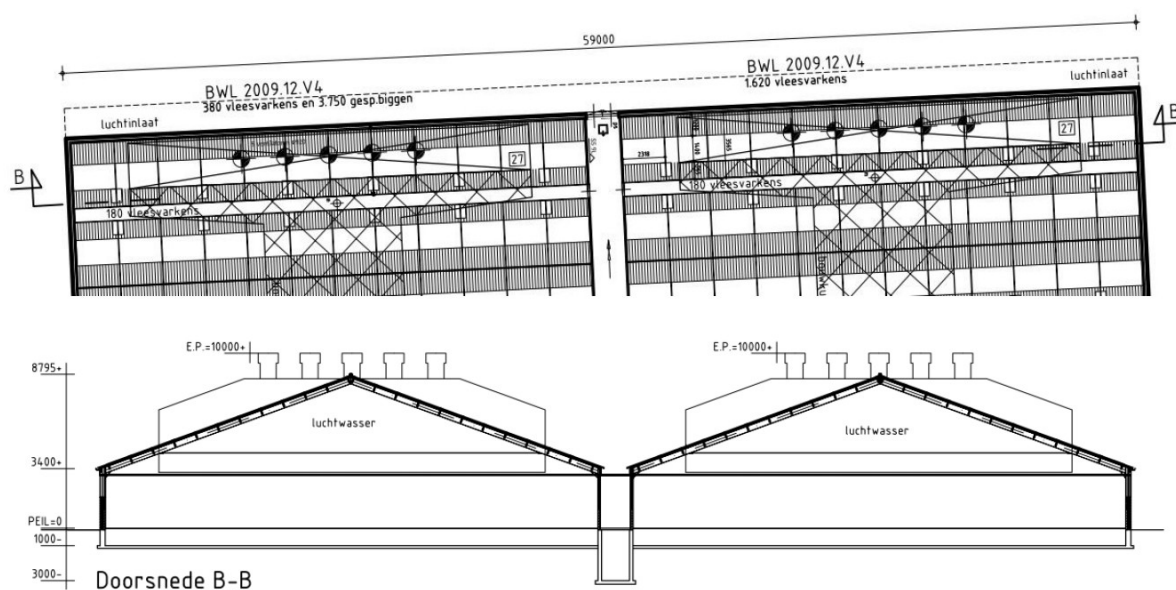
<input type="text" value="3"/>	<input type="text" value="2,9556"/>
Berekende diameter	<input type="text" value="1,94"/>
Totaal m3 normen V-stacks	<input type="text" value="65316"/>
Berekende uittreesnelheid	<input type="text" value="6,14"/>
<input type="button" value="OK"/>	

3 ventilatoren van 112 cm is een diameter van 1,94 meter

EP-hoogte is 4,8 meter

Snelheid is 6,14 m/s (ook uit v-stacks aanvraag 2018)

Stal 6 bestaat uit een compartiment links en rechts. Beide met ventilatoren na de wasser.

Stal 6 links

& RESULTAAT

360 vleesvarkens en 3750 biggen (er staat foutief op de vigerende tekening 380 vleesvarkens boven de stal) (verklaart ook snelheidsverschil vigerende situatie).

Gegevens centraal emissiepunt

Aantal ventilatoren	Ventilator (cm)	Oppervlakte
<input type="text" value="5"/>	<input type="text" value="92"/>	<input type="text" value="3,3238"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>

<input type="text" value="5"/>	<input type="text" value="3,3238"/>
Berekende diameter	<input type="text" value="2,06"/>
Totaal m3 normen V-stacks	<input type="text" value="56160"/>
Berekende uittreesnelheid	<input type="text" value="4,69"/>
<input type="button" value="OK"/>	

EP-hoogte: 10 meter.

Snelheid: 4,69 m/s

Diameter: 2,06 meter.

Stal 6 rechts

1620 vleesvarkens

Gegevens centraal emissiepunt

Aantal ventilatoren	Ventilator (cm)	Oppervlakte
<input type="text" value="5"/>	<input type="text" value="92"/>	<input type="text" value="3,3238"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>

<input type="text" value="5"/>	<input type="text" value="3,3238"/>
Berekende diameter	<input type="text" value="2,06"/>
Totaal m3 normen V-stacks	<input type="text" value="50220"/>
Berekende uittreesnelheid	<input type="text" value="4,2"/>
<input type="button" value="OK"/>	

EP-hoogte: 10 meter.

Snelheid: 4,20 m/s

Diameter: 2,06 meter.

& RESULTAAT

10.2.2 INVOERGEGEVENS ISL3A BINNENWEG AANVRAAG

De invoergegevens zijn overgenomen uit de aanvraag (zelfde invoergegevens als V-stacks, enkel het vervangingsgebouw toevoegen). Het vervangingsgebouw heeft dezelfde afmetingen als in de vigerende situatie, maar de hoogte wijzigt door de nieuw te bouwen stallen.

Naam van de berekening: Heijderhoeve Binnenweg 2 aanvraag

Gemaakt op: 2025-06-11 16:14:30

Rekentijd: 0:00:42

Naam van het bedrijf: Heijderhoeve Binnenweg 2 aanvraag optie 1 MDV

Berekende ruwheid: 0,170 m

Brongegevens:

Volgnr.	BronID	X-coord.	Y-coord.	EP Hoogte	EP Diam.	EP Uittr. snelh.	E-Aanvraag	Geb. Hoogte
1	Stal 1 EP A	165 296	406 655	10,1	1,0	6,55	20 697	6,1
2	Stal 2 EP B	165 326	406 654	10,1	1,0	6,55	24 638	6,1
3	Stal 3 EP C	165 352	406 653	10,1	1,0	6,55	20 515	5,7
4	Stal 4 EP D	165 378	406 652	10,1	1,0	6,55	21 310	5,7

De gemiddelde gebouwhoogte is
 $(5,7+5,7+6,1+6,1)/4 = 5,9$ meter

10.3 ISL3A BEREKENINGEN

Model gegevens

Model	:	eerste model
Versie	:	ISL3a 2025.1
PreSRM versie	:	2.505
Stof:	:	PM10 - Fijnstof
Referentiejaar:	:	2025
Terreinruwheid	:	0,200

Rekenpunt resultaten

Toetspunt	Omschrijving	X	Y	Conc. [µg/m³]	AG [µg/m³]	Bron [µg/m³]	# > 24u limi...	# > AG limie...	
Toetspunt1	Den Dooholf 1	165517,00	406875,00	16,24	16,21	0,03	6,01	6,01	2,00
Toetspunt2	Den Doolhof 3	165528,00	406866,00	16,24	16,21	0,03	6,01	6,01	2,00
Toetspunt3	Roestenburgseweg 3	165263,00	406388,00	16,22	16,21	0,01	6,01	6,01	2,00
Toetspunt4	Roestenburgseweg 3a	165298,00	406393,00	16,22	16,21	0,01	6,01	6,01	2,00
Toetspunt5	Roestenburgseweg 3b	165327,00	406385,00	16,22	16,21	0,01	6,01	6,01	2,00
Toetspunt6	Roestenburgseweg 5	165381,00	406384,00	16,22	16,21	0,01	6,01	6,01	2,00
Toetspunt7	kom (schoolstraat)	166014,00	407016,00	15,69	15,68	0,01	6,00	6,00	2,00
Toetspunt8	Leeghandseweg 10a	165686,00	408163,00	16,43	16,42	0,01	6,00	6,00	2,00
Toetspunt9	Dorpsrand 38	166528,00	406880,00	15,97	15,96	0,01	6,00	6,00	2,00
Toetspunt10	Hoekseweg 1 h1	165214,00	406640,00	16,23	16,21	0,02	6,01	6,01	2,00
Toetspunt11	Hoekseweg 1 h2	165223,00	406639,00	16,23	16,21	0,02	6,01	6,01	2,00
Toetspunt12	Hoekseweg 1 h3	165225,00	406629,00	16,23	16,21	0,02	6,01	6,01	2,00
Toetspunt13	Hoekseweg 1 h4	165225,00	406621,00	16,23	16,21	0,02	6,01	6,01	2,00
Toetspunt14	Hoekseweg 1 h5	165219,00	406621,00	16,23	16,21	0,02	6,01	6,01	2,00
Toetspunt15	Hoekseweg 1 h6	165212,00	406623,00	16,23	16,21	0,02	6,01	6,01	2,00
Toetspunt17	Hoekseweg 1 h7	165212,00	406629,00	16,23	16,21	0,02	6,01	6,01	2,00

Agrarische bronnen

Agrarische bron - Stal 6 Lin, Stal 6 links Binnenweg									
X	165298,00	Y	406655,00	Hoogte	10,00	Emis PM10	0,00214000	Int.diam.	2,06
Snelheid	4,69	Gas temp	285,0	Geb.bron	T	Mid X	165335,00	Mid Y	406613,00
Lengte	110,6	Breedte	88,7	Hoogte	5,3	Gebouwhoek	179,0		
Agrarische bron - Stal 6 Rec, Stal 6 rechts Binnenweg									
X	165328,00	Y	406654,00	Hoogte	10,00	Emis PM10	0,00159000	Int.diam.	2,06
Snelheid	4,20	Gas temp	285,0	Geb.bron	T	Mid X	165335,00	Mid Y	406613,00
Lengte	110,6	Breedte	88,7	Hoogte	5,3	Gebouwhoek	179,0		
Agrarische bron - Stl1,2,3,5, Stal 1,2,3,4 Binnenweg									
X	165385,00	Y	406627,00	Hoogte	4,80	Emis PM10	0,00210000	Int.diam.	1,94
Snelheid	6,14	Gas temp	285,0	Geb.bron	T	Mid X	165335,00	Mid Y	406613,00
Lengte	110,6	Breedte	88,7	Hoogte	5,3	Gebouwhoek	179,0		

Model gegevens

Model	:	eerste model
Versie	:	ISL3a 2025.1
PreSRM versie	:	2.505
Stof:	:	PM10 - Fijnstof
Referentiejaar:	:	2025
Terreinruwheid	:	0,200

Rekenpunt resultaten

Toetspunt	Omschrijving	X	Y	Conc. [µg/m³]	AG [µg/m³]	Bron [µg/m³]	# > 24u limi...	# > AG limie...	
Toetspunt1	Den Dooholf 1	165517,00	406875,00	16,27	16,21	0,06	6,01	6,01	2,00
Toetspunt2	Den Doolhof 3	165528,00	406866,00	16,27	16,21	0,06	6,01	6,01	2,00
Toetspunt3	Roestenburgseweg 3	165263,00	406388,00	16,23	16,21	0,02	6,01	6,01	2,00
Toetspunt4	Roestenburgseweg 3a	165298,00	406393,00	16,23	16,21	0,02	6,01	6,01	2,00
Toetspunt5	Roestenburgseweg 3b	165327,00	406385,00	16,23	16,21	0,02	6,01	6,01	2,00
Toetspunt6	Roestenburgseweg 5	165381,00	406384,00	16,23	16,21	0,02	6,01	6,01	2,00
Toetspunt7	kom (schoolstraat)	166014,00	407016,00	15,70	15,68	0,02	6,00	6,00	2,00
Toetspunt8	Leeghandseweg 10a	165686,00	408163,00	16,43	16,42	0,01	6,00	6,00	2,00
Toetspunt9	Dorpsrand 38	166528,00	406880,00	15,97	15,96	0,01	6,00	6,00	2,00
Toetspun10	Hoekseweg 1 h1	165214,00	406640,00	16,24	16,21	0,03	6,01	6,01	2,00
Toetspun11	Hoekseweg 1 h2	165223,00	406639,00	16,24	16,21	0,03	6,01	6,01	2,00
Toetspun12	Hoekseweg 1 h3	165225,00	406629,00	16,25	16,21	0,04	6,01	6,01	2,00
Toetspun13	Hoekseweg 1 h4	165225,00	406621,00	16,25	16,21	0,04	6,01	6,01	2,00
Toetspun14	Hoekseweg 1 h5	165219,00	406621,00	16,25	16,21	0,04	6,01	6,01	2,00
Toetspun15	Hoekseweg 1 h6	165212,00	406623,00	16,25	16,21	0,04	6,01	6,01	2,00
Toetspun17	Hoekseweg 1 h7	165212,00	406629,00	16,25	16,21	0,04	6,01	6,01	2,00

Agrarische bronnen

Agrarische bron - Stal1 EPA , Stal 1 EP A Binnenweg									
X	165296,00	Y	406655,00	Hoogte	10,10	Emis PM10	0,00213756	Int.diam.	1,00
Snelheid	6,55	Gas temp	285,0	Geb.bron	T	Mid X	165335,00	Mid Y	406613,00
Lengte	110,6	Breedte	88,7	Hoogte	5,9	Gebouwhoek	179,0		
Agrarische bron - Stal2 EPB , Stal 2 EP B Binnenweg									
X	165326,00	Y	406654,00	Hoogte	10,10	Emis PM10	0,00190703	Int.diam.	1,00
Snelheid	6,55	Gas temp	285,0	Geb.bron	T	Mid X	165335,00	Mid Y	406613,00
Lengte	110,6	Breedte	88,7	Hoogte	5,9	Gebouwhoek	179,0		
Agrarische bron - Stal3 EPC, Stal 3 EP C Binnenweg									
X	165352,00	Y	406653,00	Hoogte	10,10	Emis PM10	0,00186098	Int.diam.	1,00
Snelheid	6,55	Gas temp	285,0	Geb.bron	T	Mid X	165335,00	Mid Y	406613,00
Lengte	110,6	Breedte	88,7	Hoogte	5,9	Gebouwhoek	179,0		
Agrarische bron - Stal4 EPD, Stal 4 EP D Binnenweg									
X	165378,00	Y	406652,00	Hoogte	10,10	Emis PM10	0,00191182	Int.diam.	1,00
Snelheid	6,55	Gas temp	285,0	Geb.bron	T	Mid X	165335,00	Mid Y	406613,00
Lengte	110,6	Breedte	88,7	Hoogte	5,9	Gebouwhoek	179,0		

Model gegevens

Model	:	eerste model
Versie	:	ISL3a 2025.1
PreSRM versie	:	2.505
Stof:	:	PM10 - Fijnstof
Referentiejaar:	:	2024
Terreinruwheid	:	0,200

Rekenpunt resultaten

Toetspunt	Omschrijving	X	Y	Conc. [µg/m³]	AG [µg/m³]	Bron [µg/m³]	# > 24u limi...	# > AG limie...	
Toetspunt1	Den Dooholf 1	165517,00	406875,00	15,35	15,32	0,03	6,00	6,00	2,00
Toetspunt2	Den Doolhof 3	165528,00	406866,00	15,35	15,32	0,03	6,00	6,00	2,00
Toetspunt3	Roestenburgseweg 3	165263,00	406388,00	15,33	15,32	0,01	6,00	6,00	2,00
Toetspunt4	Roestenburgseweg 3a	165298,00	406393,00	15,33	15,32	0,01	6,00	6,00	2,00
Toetspunt5	Roestenburgseweg 3b	165327,00	406385,00	15,33	15,32	0,01	6,00	6,00	2,00
Toetspunt6	Roestenburgseweg 5	165381,00	406384,00	15,33	15,32	0,01	6,00	6,00	2,00
Toetspunt7	kom (schoolstraat)	166014,00	407016,00	14,84	14,83	0,01	6,00	6,00	2,00
Toetspunt8	Leeghandseweg 10a	165686,00	408163,00	15,46	15,45	0,01	6,00	6,00	2,00
Toetspunt9	Dorpsrand 38	166528,00	406880,00	15,05	15,05	0,00	6,00	6,00	2,00
Toetspun10	Hoekseweg 1 h1	165214,00	406640,00	15,33	15,32	0,01	6,00	6,00	2,00
Toetspun11	Hoekseweg 1 h2	165223,00	406639,00	15,33	15,32	0,01	6,00	6,00	2,00
Toetspun12	Hoekseweg 1 h3	165225,00	406629,00	15,34	15,32	0,02	6,00	6,00	2,00
Toetspun13	Hoekseweg 1 h4	165225,00	406621,00	15,34	15,32	0,02	6,00	6,00	2,00
Toetspun14	Hoekseweg 1 h5	165219,00	406621,00	15,34	15,32	0,02	6,00	6,00	2,00
Toetspun15	Hoekseweg 1 h6	165212,00	406623,00	15,34	15,32	0,02	6,00	6,00	2,00
Toetspun17	Hoekseweg 1 h7	165212,00	406629,00	15,33	15,32	0,01	6,00	6,00	2,00

Agrarische bronnen

Agrarische bron - Stal 6 Lin, Stal 6 links Binnenweg									
X	165298,00	Y	406655,00	Hoogte	10,00	Emis PM10	0,00214000	Int.diam.	2,06
Snelheid	4,69	Gas temp	285,0	Geb.bron	T	Mid X	165335,00	Mid Y	406613,00
Lengte	110,6	Breedte	88,7	Hoogte	5,3	Gebouwhoek	179,0		
Agrarische bron - Stal 6 Rec, Stal 6 rechts Binnenweg									
X	165328,00	Y	406654,00	Hoogte	10,00	Emis PM10	0,00159000	Int.diam.	2,06
Snelheid	4,20	Gas temp	285,0	Geb.bron	T	Mid X	165335,00	Mid Y	406613,00
Lengte	110,6	Breedte	88,7	Hoogte	5,3	Gebouwhoek	179,0		
Agrarische bron - Stl1,2,3,5, Stal 1,2,3,4 Binnenweg									
X	165385,00	Y	406627,00	Hoogte	4,80	Emis PM10	0,00210000	Int.diam.	1,94
Snelheid	6,14	Gas temp	285,0	Geb.bron	T	Mid X	165335,00	Mid Y	406613,00
Lengte	110,6	Breedte	88,7	Hoogte	5,3	Gebouwhoek	179,0		

&RESULTAAT

BIJLAGEN

BZV toetsingsdocument

Certificaat IKB

MDV certificaat

Notitie: Geen ruimte meer voor toepassing van het voorzorgsbeginsel bij de omgevingsvergunning milieu

Brabantse Zorgvuldigheidsscore Veehouderij

Scenario: Aangevraagde situatie versie 250612 (8)

Bedrijf: Heijderhoeve Binnenweg B.V.

BZV versie: 2.3

Status: Ingediend (12-06-2025)

Ingediend: Ja (12-06-2025)

Bedrijfsgegevens

Bedrijfsnaam	Heijderhoeve Binnenweg B.V.
Adres	Binnenweg 2
Postcode	5473XX
Woonplaats	Heeswijk-Dinther
Gemeente	Bernheze
KvK nummer	747543350000

Adviseurgegevens

Adviesbureau	DLV Bouw, Milieu en Techniek B.V.
--------------	-----------------------------------

Brabantse Zorgvuldigheidsscore Veehouderij

Scenario: Aangevraagde situatie versie 250612 (8)

Bedrijf: Heijderhoeve Binnenweg B.V.

BZV versie: 2.3

Status: Ingediend (12-06-2025)

Ingediend: Ja (12-06-2025)

Stalgegevens

Omschrijving	Status	Diercategorie	Aantal dieren	Totaal Grootte eenheden
Stal 1 big (EP A big)	Bestaand	Biggen (< 20 kg)	3750	123,75
Stal 1 vlv (EP A vlv)	Bestaand	Vleesvarkens	360	12,60
Stal 2 vlv (EP B vlv)	Bestaand	Vleesvarkens	1940	67,90
Stal 3 big (EP C big)	Nieuw	Biggen (< 20 kg)	1912	63,10
Stal 3 opf (EP C opf)	Nieuw	Opfokzeugen en -beertjes (> 20 kg, niet gedekt)	704	40,62
Stal 3 vlv (EP C vlv)	Nieuw	Vleesvarkens	264	9,24
Stal 4 big (EP D big)	Nieuw	Biggen (< 20 kg)	1837	60,62
Stal 4 vlv (EP D vlv)	Nieuw	Vleesvarkens	1056	36,96
			11823	414,79

Overzicht per stal

Stalafkorting	Aantal	Grootte eenheden	% Grootte eenheden totaal
EP A big	3750	123,75	29,83%
EP A vlv	360	12,60	3,04%
EP B vlv	1940	67,90	16,37%
EP C big	1912	63,10	15,21%
EP C opf	704	40,62	9,79%
EP C vlv	264	9,24	2,23%
EP D big	1837	60,62	14,61%
EP D vlv	1056	36,96	8,91%
	11823	414,79	100,00%

Overzicht per diersector

Afkorting	Aantal	Grootte eenheden	% Grootte eenheden totaal
Varkens	11823	414,79	100,00%
	11823	414,79	100,00%

Brabantse Zorgvuldigheidsscore Veehouderij

Scenario: Aangevraagde situatie versie 250612 (8)

Bedrijf: Heijderhoeve Binnenweg B.V.

BZV versie: 2.3

Status: Ingediend (12-06-2025)

Ingediend: Ja (12-06-2025)

Resultaat

Basisscore	Punten	Score	Beoordeling
Score op basispunten		6,00	
Inrichting en omgeving	waarde		
Gezondheid	32,74		
Geuremissie	44,82		
Geurimpact	20,40		
Fijnstof	79,73		
Mineralenkringloop	0,00		
Verbinding met de omgeving	20,00		
Totaal punten op inrichting & omgeving	197,69		
Correctiefactor aantal maatlatten	1,00		
Gecorrigeerde aantal punten	197,69		
Wegingsfactor	200,00		
Score op Inrichting en Omgeving		0,99	Akkoord
Certificaten			
Totaal punten op certificaten	10,98		
Wegingsfactor	40,00		
Score op certificaten		0,27	Akkoord
Innovatie			
Innovatie telt mee in het eindoordeel	Nee		
Totaal score BZV		7,26	Akkoord
Eindoordeel BZV			Akkoord

Brabantse Zorgvuldigheidsscore Veehouderij

Scenario: Aangevraagde situatie versie 250612 (8)

Bedrijf: Heijderhoeve Binnenweg B.V.

BZV versie: 2.3

Status: Ingediend (12-06-2025)

Ingediend: Ja (12-06-2025)

Certificaten

Bedrijfsniveau

Certificaat	Antwoord	Gewogen punten
GD Keurmerk Zoönosen	Nee	0,00
VLOG	Nee	0,00

Diersectorniveau

Diersector	Certificaat	Antwoord	Gewogen punten
Varkens	GD-varkens: certificaat PM+, AR vrij	Nee	0,00
	GD-varkens: Schurft scan of certificaat Schurftvrij	Nee	0,00

Stalniveau

Stalafkorting	Certificaat	Antwoord	Gewogen punten
EP A big	Beterleven	Nee	0,00
	Biologisch: Bio-keurmerk (SKAL) of EKO-keurmerk	Nee	0,00
	IKB Varken/IKB Nederland Varkens	Ja	2,39
	Keten Duurzaam Varkensvlees	Nee	0,00
	Maatlat Duurzame Veehouderij (MDV)	Versie 11 t/m 13	2,98
	Scharrelvlees (Product)	Nee	0,00
	Varken van Morgen, exclusief IKB Varken/IKB Nederland Varkens	Nee	0,00
EP A vlv	Beterleven	Nee	0,00
	Biologisch: Bio-keurmerk (SKAL) of EKO-keurmerk	Nee	0,00
	IKB Varken/IKB Nederland Varkens	Ja	0,24
	Keten Duurzaam Varkensvlees	Nee	0,00
	Maatlat Duurzame Veehouderij (MDV)	Nee	0,00
	Scharrelvlees (Product)	Nee	0,00
	Varken van Morgen, exclusief IKB Varken/IKB Nederland Varkens	Nee	0,00
EP B vlv	Beterleven	Nee	0,00
	Biologisch: Bio-keurmerk (SKAL) of EKO-keurmerk	Nee	0,00
	IKB Varken/IKB Nederland Varkens	Ja	1,31
	Keten Duurzaam Varkensvlees	Nee	0,00
	Maatlat Duurzame Veehouderij (MDV)	Nee	0,00
	Scharrelvlees (Product)	Nee	0,00
	Varken van Morgen, exclusief IKB Varken/IKB Nederland Varkens	Nee	0,00
EP C big	Beterleven	Nee	0,00

Brabantse Zorgvuldigheidsscore Veehouderij

Scenario: Aangevraagde situatie versie 250612 (8)

Bedrijf: Heijderhoeve Binnenweg B.V.

BZV versie: 2.3

Status: Ingediend (12-06-2025)

Ingediend: Ja (12-06-2025)

	Biologisch: Bio-keurmerk (SKAL) of EKO-keurmerk	Nee	0,00
	IKB Varken/IKB Nederland Varkens	Ja	1,22
	Keten Duurzaam Varkensvlees	Nee	0,00
	Maatlat Duurzame Veehouderij (MDV)	Nee	0,00
	Scharrelvlees (Productert)	Nee	0,00
	Varken van Morgen, exclusief IKB Varken/IKB Nederland Varkens	Nee	0,00
EP C opf	Beterleven	Nee	0,00
	Biologisch: Bio-keurmerk (SKAL) of EKO-keurmerk	Nee	0,00
	IKB Varken/IKB Nederland Varkens	Ja	0,78
	Keten Duurzaam Varkensvlees	Nee	0,00
	Maatlat Duurzame Veehouderij (MDV)	Nee	0,00
	Scharrelvlees (Productert)	Nee	0,00
	Varken van Morgen, exclusief IKB Varken/IKB Nederland Varkens	Nee	0,00
EP C vlv	Beterleven	Nee	0,00
	Biologisch: Bio-keurmerk (SKAL) of EKO-keurmerk	Nee	0,00
	IKB Varken/IKB Nederland Varkens	Ja	0,18
	Keten Duurzaam Varkensvlees	Nee	0,00
	Maatlat Duurzame Veehouderij (MDV)	Nee	0,00
	Scharrelvlees (Productert)	Nee	0,00
	Varken van Morgen, exclusief IKB Varken/IKB Nederland Varkens	Nee	0,00
EP D big	Beterleven	Nee	0,00
	Biologisch: Bio-keurmerk (SKAL) of EKO-keurmerk	Nee	0,00
	IKB Varken/IKB Nederland Varkens	Ja	1,17
	Keten Duurzaam Varkensvlees	Nee	0,00
	Maatlat Duurzame Veehouderij (MDV)	Nee	0,00
	Scharrelvlees (Productert)	Nee	0,00
	Varken van Morgen, exclusief IKB Varken/IKB Nederland Varkens	Nee	0,00
EP D vlv	Beterleven	Nee	0,00
	Biologisch: Bio-keurmerk (SKAL) of EKO-keurmerk	Nee	0,00
	IKB Varken/IKB Nederland Varkens	Ja	0,71
	Keten Duurzaam Varkensvlees	Nee	0,00
	Maatlat Duurzame Veehouderij (MDV)	Nee	0,00
	Scharrelvlees (Productert)	Nee	0,00
	Varken van Morgen, exclusief IKB Varken/IKB Nederland Varkens	Nee	0,00
Totaal aantal punten			10,98

Brabantse Zorgvuldigheidsscore Veehouderij

Scenario: Aangevraagde situatie versie 250612 (8)

Bedrijf: Heijderhoeve Binnenweg B.V.

BZV versie: 2.3

Status: Ingediend (12-06-2025)

Ingediend: Ja (12-06-2025)

Gezondheid

Bedrijfsniveau

Vraag	Antwoord	Punten
3 - Afstand tot dichtstbijzijnde ander veebedrijf, kortste afstand tussen bouwblokken	< 100 m	0,00
5 - Scheiding schone-vuile weg:		
a - Vulpunten voersilo's, afvoerpunten mest, aan-en aflevervoorziening aan vuile weg	Nee	0,00
b - Afleverruimte voor dieren	Nee	0,00
c - Kruisende looplijnen interne bedrijfsgedeelte met openbare gedeelte	Ja	0,00
d - Hygiëne sluis op scheiding schone-vuile weg	Ja	0,00
e - Kadaveropslag op vloeistof dichte vloer met opvang van vloeistoffen.	Nee	0,00
f - Looplijnschets aanwezig, zichtbaar opgehangen	Nee	0,00
6 - Hygiëne sluis met:		
a - Scheiding schoon-vuil gedeelte + wasbak	Ja	0,00
b - Bedrijfseigen kleding/schoeisel	Ja	0,00
c - Douches	Ja	3,51
8 - Opslag van vaste mest op het erf	Nee	7,02
9 - Spoelplaats veewagens	Ja	0,00
11 - Minimaal 2 meter verharding direct aansluitend alle stalmuren ter voorkoming van ongedierte	Nee	0,00

Diersectorniveau

Diersector	Vraag	Antwoord	Punten
Varkens	1 - Quarantainestel (opfokdieren)	Nee	0,00
	2 - Heeft u een buitenloop of weidegang?	Geen buitenloop	10,53
	4 - Houdt u andere bedrijfsmatig gehouden veesoorten?		10,53

Stalniveau

Stalafkorting	Vraag	Antwoord	Punten
EP A big	7 - Aparte hygiënevoorzieningen per diercategorie of stal	Nee	0,00
	10 - Zuivering interne stallucht	Geen	0,00
	12 - Gescheiden huisvesting: iedere diercategorie in een aparte stal	Nee	0,00
EP A vlv	7 - Aparte hygiënevoorzieningen per diercategorie of stal	Nee	0,00
	10 - Zuivering interne stallucht	Geen	0,00

Brabantse Zorgvuldigheidsscore Veehouderij

Scenario: Aangevraagde situatie versie 250612 (8)

Bedrijf: Heijderhoeve Binnenweg B.V.

BZV versie: 2.3

Status: Ingediend (12-06-2025)

Ingediend: Ja (12-06-2025)

EP B vlv	12 - Gescheiden huisvesting: iedere diercategorie in een aparte stal	Nee	0,00
	7 - Aparte hygiënevoorzieningen per diercategorie of stal	Nee	0,00
	10 - Zuivering interne stallucht	Geen	0,00
EP C big	12 - Gescheiden huisvesting: iedere diercategorie in een aparte stal	Ja	1,15
	7 - Aparte hygiënevoorzieningen per diercategorie of stal	Nee	0,00
	10 - Zuivering interne stallucht	Geen	0,00
EP C opf	12 - Gescheiden huisvesting: iedere diercategorie in een aparte stal	Nee	0,00
	7 - Aparte hygiënevoorzieningen per diercategorie of stal	Nee	0,00
	10 - Zuivering interne stallucht	Geen	0,00
EP C vlv	12 - Gescheiden huisvesting: iedere diercategorie in een aparte stal	Nee	0,00
	7 - Aparte hygiënevoorzieningen per diercategorie of stal	Nee	0,00
	10 - Zuivering interne stallucht	Geen	0,00
EP D big	12 - Gescheiden huisvesting: iedere diercategorie in een aparte stal	Nee	0,00
	7 - Aparte hygiënevoorzieningen per diercategorie of stal	Nee	0,00
	10 - Zuivering interne stallucht	Geen	0,00
EP D vlv	12 - Gescheiden huisvesting: iedere diercategorie in een aparte stal	Nee	0,00
	7 - Aparte hygiënevoorzieningen per diercategorie of stal	Nee	0,00
	10 - Zuivering interne stallucht	Geen	0,00
Totaal aantal punten			32,74

Brabantse Zorgvuldigheidsscore Veehouderij

Scenario: Aangevraagde situatie versie 250612 (8)

Bedrijf: Heijderhoeve Binnenweg B.V.

BZV versie: 2.3

Status: Ingediend (12-06-2025)

Ingediend: Ja (12-06-2025)

Fijnstof

Fijnstof emissie

				Referentie		Huidige/gewenste situatie	
Status	Stal	BB of BWL code	Aantal	Norm	Emissie	Werkelijke waarde	Emissie
Bestaand	Stal 1 big	BWL 2009.12	3750	74,00	277500,00	15,00	56250,00
	Stal 1 vlv	BWL 2009.12	360	153,00	55080,00	31,00	11160,00
	Stal 2 vlv	BWL 2009.12	1940	153,00	296820,00	31,00	60140,00
	Totalen bestaand				629400,00		127550,00
Nieuw	Stal 3 big	BWL 2009.12	1912	74,00	141488,00	15,00	28680,00
	Stal 3 opf	BWL 2009.12	704	153,00	107712,00	31,00	21824,00
	Stal 3 vlv	BWL 2009.12	264	153,00	40392,00	31,00	8184,00
	Stal 4 big	BWL 2009.12	1837	74,00	135938,00	15,00	27555,00
	Stal 4 vlv	BWL 2009.12	1056	153,00	161568,00	31,00	32736,00
Totalen nieuw					587098,00		118979,00
Totalen					1216498,00		246529,00
Behaald reductiepercentage							79,73%
Aantal punten							79,73
Totaal aantal punten							79,73

Brabantse Zorgvuldigheidsscore Veehouderij

Scenario: Aangevraagde situatie versie 250612 (8)

Bedrijf: Heijderhoeve Binnenweg B.V.

BZV versie: 2.3

Status: Ingediend (12-06-2025)

Ingediend: Ja (12-06-2025)

Geuremissie

Status	Stal	BB of BWL code	Aantal	Referentie		Huidige/gewenste situatie	
				Norm	Emissie	Werkelijke	Emissie
Bestaand	Stal 1 big	BWL 2009.12	3750	7,80	29250,00	4,30	16125,00
	Stal 1 vlv	BWL 2009.12	360	23,00	8280,00	12,70	4572,00
	Stal 2 vlv	BWL 2009.12	1940	23,00	44620,00	12,70	24638,00
	Totalen bestaand				82150,00		45335,00
Nieuw	Stal 3 big	BWL 2009.12	1912	7,80	14913,60	4,30	8221,60
	Stal 3 opf	BWL 2009.12	704	23,00	16192,00	12,70	8940,80
	Stal 3 vlv	BWL 2009.12	264	23,00	6072,00	12,70	3352,80
	Stal 4 big	BWL 2009.12	1837	7,80	14328,60	4,30	7899,10
	Stal 4 vlv	BWL 2009.12	1056	23,00	24288,00	12,70	13411,20
	Totalen nieuw				75794,20		41825,50
Totalen					157944,20		87160,50
Behaald reductiepercentage							44,82%

Totaal aantal punten 44,82

Geurimpact

Vraag	Antwoord	Punten
Bevind u zich in een concentratiegebied?	Ja	
In concentratiegebied		
Op woonkern in OU	2,10	18,00
Op buitengebied in OU	9,40	2,40
Totaal aantal punten		20,40

Brabantse Zorgvuldigheidsscore Veehouderij

Scenario: Aangevraagde situatie versie 250612 (8)

Bedrijf: Heijderhoeve Binnenweg B.V.

BZV versie: 2.3

Status: Ingediend (12-06-2025)

Ingediend: Ja (12-06-2025)

Mineralenkringloop

P-Mest totaal

Vraag	Antwoord
P Mestproductie totaal	10000,00
Gebruiksruimte (in KG P)	0,00
P-mestoverschot (Productie - Gebruiksruimte)	10000,00

P-Aanwending mest

Soort aanwending	Hectaren	Norm (kg/ha)	kg P	Punten
Totalen				
Totaal aantal punten				0,00

Brabantse Zorgvuldigheidsscore Veehouderij

Scenario: Aangevraagde situatie versie 250612 (8)

Bedrijf: Heijderhoeve Binnenweg B.V.

BZV versie: 2.3

Status: Ingediend (12-06-2025)

Ingediend: Ja (12-06-2025)

Verbinding met de omgeving en biodiversiteit

Thema Vraag	Antwoord	Punten
Zicht op dieren in de stal of uitloop		
Inkijk in de stal en/of zicht op dieren (die op het bedrijf worden gehouden) op permanent beschikbare uitloop.	Geen	0,00
Groen op het erf (op en aansluitend op bouwblok)		
Oppervlak groen op het erf (= verticale projectie van bomen, struiken, heggen, bosplantsoen, boomgaard, poel) als percentage van het totale erfoppervlak (= het gaat om bouwblok en het groen dat direct aansluit op het bouwblok). Bemesting en gebruik bestrijdingsmiddelen is niet toegestaan.	<= 10 % groen	0,00
Inpandig laden en lossen van bijproducten, voer en dieren		
a. Inpandige laad- en losplaats dieren	Nee	0,00
b. Inpandige losplaats krachtvoer en bijproducten	Nee	0,00
c. De voerbewerkingshandelingen vinden inpandig plaats	Nee	0,00
d. Mestbewerking vindt inpandig plaats	Nee	0,00
Brijvoer/ bijproducten		
a. Opslag van voer(componenten) vindt plaats in afgesloten ruimten	Nee	0,00
b. Lucht uit de voerkeuken/ voeropslag wordt afgevoerd naar een luchtzuiveringsinstallatie	Nee	0,00
c. Bedrijf past geen bijproducten toe	Ja, bedrijf past geen bijproducten toe	10,00
Mestbe- of verwerking, mestdroging		
a. Alle luchtwassers/ warmtewisselaars/ droogtunnels/ mestbewerkingsinstallaties op het bedrijf zijn inpandig gesitueerd	Nee	0,00
b. Sleufsilo's zijn aan het oog onttrokken	Geen sleufsilo's aanwezig	0,00
c. Bedrijf heeft dagontmesting of scheiding van mest en urine in de stal	Nee	0,00
d. Bedrijf past monovergisting toe	Nee	0,00
Kadaver ophaalplaats		
Kadavers worden opgeslagen in een afgesloten en ondergrondse kadaverophaalplaats aan de openbare weg	Ja	10,00
Totaal aantal punten		20,00

Heijderhoeve Binnenweg B.V.

5473 XX HEESWIJK-DINTHER

UBN: 2352127

is beoordeeld op de naleving van de voorschriften van het productievoorwaardenreglement

IKB Nederland Varkens*

**Product:
Varkens**

*De certificatie is van toepassing op de actuele scope, zoals gespecificeerd in de openbare database in het deelnemersregister op www.ikbnederland.nl

Modules onder accreditatie, waarvoor het accreditatiemerk van toepassing is:

* QS

Modules niet onder accreditatie, waarvoor het accreditatiemerk niet van toepassing is:

* Welfare

* VC

Vastgesteld is dat de processen voldoen aan de voorwaarden zoals vastgelegd in het Productievoorwaardenreglement behorend bij de regeling IKB Nederland Varkens. Inspectie en certificering in de certificatieperiode vindt steeds plaats aan de hand van het vigerende productievoorwaardenreglement van IKB Nederland Varkens. De eerste inspectie en certificering van IKB Nederland Varkens heeft plaats gevonden op basis van productievoorwaardenreglement versie 14.0.

Voor deze regeling is deelnamecertificaat no. 34119836 verstrekt.

De eerste inspectie vond plaats d.d. 8 mei 2023

Het bedrijf is geregistreerd onder contractnummer 47432

Geldig van 11 december 2023 tot 11 december 2026

Eindbeoordeler Certificatie

Stalontwerpcertificaat 1102/ 980332

Heijderhoeve Hoekseweg Onroerende Zaken B.V.

Binnenweg 2
5473 XX Heeswijk-Dinther
Nederland

Het hieronder vermelde project van bovenstaand bedrijf voldoet aan de eisen
van onderstaand certificatieschema:

Maatlat Duurzame Veehouderij

Criteria en beoordelingsrichtlijnen Maatlat Duurzame Veehouderij
Varkens - MDV 12 versie 1

Voor de nieuwbouw van:
Stal 6 Gespeende biggen met 3750 dierplaatsen
Project nummer: 31619
Aantal punten: 257
Rav code: D 1.1.15.4.2

UBN: 2352127
Bedrijfs grootte: 155.235 NGE

Dit certificaat is geldig van 29 oktober 2018 tot 29 oktober 2020

Goedgekeurd door:

Certificatiemanager

Actuele informatie over gecertificeerde producten en certificatieschema's is gepubliceerd op www.smk.nl

MDV

Stalontwerpcertificaat

Qlip B.V.

Heeft een administratieve beoordeling uitgevoerd op het Gespeende biggen (max 25 kg)bedrijf:

Heijderhoeve Hoekseweg Onroerende Zaken B.V. **Justitieweg 2** **Heeswijk-Dinther**

Vastgesteld is dat op bovenstaand Gespeende biggen (max 25 kg)bedrijf het geplande stalontwerp voldoet aan de criteria en beoordelingsrichtlijnen Maatlat Duurzame Veehouderij – Gespeende biggen (max 25 kg), MDV 14 versie 3.

Aantal behaalde punten voor de MDV diercategorie Gespeende biggen (max 25 kg):

	Punten	(Ambitie)
Ammoniak	: 72	(72)
Dierwelzijn	: 22	(21)
Diergezondheid	: 39	(27)
Klimaat	: 23	(3)
Fijnstof	: 40	(10)
Bedrijf en Omgeving	: 30	(29)
Brandveiligheid	: 35	(20)
Totaal	: 261	(197)
UBN	: 2352127	
Aantal grootte eenheden	: 224	
Aantal dierplaatsen in de stal	: 8736	
Rav-code van het stalsysteem	: D 1.1.15.4	

Certificaatnummer:
M3087

Beoordeling : 03 maart 2023
Afschrift : 07 maart 2023

Dit certificaat is afgegeven onder de voorwaarden zoals vastgelegd is in de Criteria en beoordelingsrichtlijnen Maatlat Duurzame Veehouderij en blijft eigendom van Qlip B.V.

M en R 2023/25

Geen ruimte meer voor toepassing van het voorzorgsbeginsel bij de omgevingsvergunning milieu

Datum
Auteur
JCDI
Vakgebied(en)

1. Inleiding

De Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (hierna: de Afdeling) heeft in de uitspraak van 23 februari 2022 geoordeeld dat het toetsingskader voor de omgevingsvergunning milieu het bevoegd gezag niet de ruimte geeft om de vergunning uitsluitend op grond van het voorzorgsbeginsel te weigeren.^[2] Met deze uitspraak heeft de Afdeling gekozen voor een nieuwe lijn, waar inmiddels in enkele uitspraken naar is verwezen.^[3] In dit artikel bespreek ik deze nieuwe lijn.

In paragraaf 2.1 en 2.2 zet ik uiteen wat het voorzorgsbeginsel inhoudt en tot wie het zich richt. In paragraaf 2.3 geef ik een drietal voorbeelden van de wijze waarop het voorzorgsbeginsel op dit moment wordt toegepast. In paragraaf 2.4 ga ik in op het voorzorgsbeginsel onder de Omgevingswet.

In paragraaf 3.1 geef ik aan op welke wijze de Afdeling in het verleden oordeelde over de toepassing van het voorzorgsbeginsel bij de omgevingsvergunning milieu. In paragraaf 3.2 licht ik toe wat de nieuwe lijn, die met de uit de uitspraak van 23 februari 2022 is ingezet, inhoudt. In paragraaf 3.3 bespreek ik de consequenties van deze nieuwe lijn voor het drietal voorbeelden.

In paragraaf 4 houd ik de motivering die de Afdeling voor de nieuwe lijn heeft gegeven tegen het licht en maak ik diverse kanttekeningen daarbij. In paragraaf 5 ga ik in op de wijze waarop een besluit waarbij het voorzorgsbeginsel werd toegepast voor de uitspraak van 23 februari 2022 door de bestuursrechter werd getoetst. Ik ga in dat kader met name in op de vraag of er aanleiding bestond om te vrezen dat toepassing van het voorzorgsbeginsel kon leiden tot een lichtvaardige weigering van een vergunning. In paragraaf 6 sluit ik af met een conclusie.

2. Het voorzorgsbeginsel

2.1 Vindplaats (Europese Unie)

De eerste codificatie van het voorzorgsbeginsel was waarschijnlijk in 1971 in het Duitse recht.^[4] In 1992 werd het opgenomen in de verklaring van Rio van de United Nations Conference on Environment and

Development.^[5] In 1993 werd het voorzorgsbeginsel in het Verdrag van Maastricht opgenomen als pijler van het Europees milieurecht. Het staat thans in artikel 191, tweede lid, van het Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie (hierna: VWEU). Dit artikel luidt als volgt:

“De Unie streeft in haar milieubeleid naar een hoog niveau van bescherming, rekening houdend met de uiteenlopende situaties in de verschillende regio's van de Unie. Haar beleid berust op het voorzorgsbeginsel en het beginsel van preventief handelen, het beginsel dat milieuaantastingen bij voorrang aan de bron dienen te worden bestreden, en het beginsel dat de vervuiler betaalt.”

Het voorzorgsbeginsel is door de Europese Unie (hierna: EU) in diverse richtlijnen en verordeningen expliciet dan wel impliciet van toepassing verklaard. Zo is het voorzorgsbeginsel in de Kaderrichtlijn afvalstoffen,^[6] de REACH-verordening,^[7] de Algemene verordening inzake levensmiddelen,^[8] en de Verordening gewasbeschermingsmiddelen,^[9] expliciet van toepassing verklaard. In de Habitatrichtlijn wordt het voorzorgsbeginsel niet expliciet genoemd.^[10] Uit het arrest van het Hof van Justitie van de Europese Unie (hierna: HvJ EU) in de Kokkelvisserij-zaak blijkt echter dat deze richtlijn tegen de achtergrond van dit beginsel moet worden uitgelegd.^[11] Het HvJ EU overweegt in dat arrest dat het voorzorgsbeginsel een van de grondslagen is van het beleid van de Gemeenschap om op milieugebied overeenkomstig artikel 174, tweede lid, van het EG-verdrag een hoog beschermingsniveau na te streven.

In de Richtlijn inzake industriële emissies (hierna: Rie),^[12] waar het toetsingskader voor de omgevingsvergunning milieu voor een groot deel op is gebaseerd, staat geen expliciete verwijzing naar het voorzorgsbeginsel. In de considerans van de Rie staat wel dat het doel van de richtlijn een 'hoog niveau van milieubescherming' is. Uit de jurisprudentie van het HvJ EU blijkt dat uit deze bewoordingen kan worden afgeleid dat de Rie tegen de achtergrond van het voorzorgsbeginsel moet worden uitgelegd.^[13]

2.2 Inhoud

Een exacte definitie van het voorzorgsbeginsel is in het EU-recht en het Nederlandse recht niet gegeven.^[14] Het is wel duidelijk dat het voorzorgsbeginsel kan worden onderscheiden in drie kernelementen: dreigende milieuschade, onzekerheid en actie.^[15]

In een mededeling van de Europese Commissie van 2 februari 2000 zijn algemene richtsnoeren gegeven voor de toepassing van het voorzorgsbeginsel.^[16] Volgens de mededeling is voor toepassing van het voorzorgsbeginsel vereist dat de mogelijke schadelijke gevolgen van een verschijnsel, product of procedé zijn vastgesteld. Het voorzorgsbeginsel wordt alleen toegepast bij een vermoeden van potentieel risico, ook al kan dit - de omvang of de gevolgen hiervan - wegens onvoldoende of geen uitsluitend gevende wetenschappelijke gegevens niet volledig worden aangetoond. Uit de mededeling blijkt dat sprake moet zijn van wetenschappelijke onzekerheid, dat wil zeggen onzekerheid die resteert na een wetenschappelijke risico-evaluatie.

De wetenschappelijke onzekerheid zal volgens de mededeling meestal het gevolg zijn van de vijf elementen van een wetenschappelijk analyse: de gekozen variabele, de verrichte metingen, de steekproeftrekkingen, de toegepaste modellen en het gelegde oorzakelijke verband.^[17] Wetenschappelijke onzekerheid kan ook voortvloeien uit meningsverschillen over bestaande gegevens of het ontbreken van relevante gegevens. Wat betreft het element 'actie' is in de mededeling te lezen dat bij toepassing van het voorzorgsbeginsel niet van de algemene beginselen voor risicobeheer mag worden afgeweken. Daartoe hoort onder meer het beginsel van proportionaliteit: maatregelen dienen in verhouding te staan tot het nagestreefte beschermingsniveau.

De Afdeling zoekt voor de uitleg van het voorzorgsbeginsel aansluiting bij de mededeling van de Commissie. In de uitspraak van 18 december 2019 overweegt de Afdeling het volgende:^[18]

“Het voorzorgsbeginsel vindt, aldus de mededeling, toepassing wanneer een voorlopige objectieve wetenschappelijke evaluatie uitwijst dat er gegronde redenen zijn om te vrezen voor potentieel gevaarlijke gevolgen voor het milieu of de gezondheid van mensen, dieren of planten in een mate die onverenigbaar zouden [zou] kunnen zijn met een voor de Europese Unie gekozen beschermingsniveau. In situaties waarin er

te weinig wetenschappelijke gegevens zijn om alle onzekerheden te kunnen kennen en de oorzaak-effect relaties wel worden vermoed maar niet zijn aangetoond, staan de politieke besluitvormers voor de keuze wel of niet handelen. Vanwege (onzekere) risico's kan derhalve uit voorzorg al dan niet wordt [worden] besloten om maatregelen te nemen. Zoals ook de Europese Commissie stelt, is het beoordelen van een voor de maatschappij al dan niet aanvaardbaar risico primair een bestuurlijk politieke taak."

In de uitspraak van 5 februari 2020 overweegt de Afdeling in aanvulling op deze overweging het volgende:^[19]

"Voorts wijst de Afdeling erop dat, zoals eerder is overwogen in onder meer de uitspraak over windpark De Drentse Monden en Oostermoer,^{[[20]]} onder 119.3, het voorzorgsbeginsel niet zo ver strekt dat op basis van publicaties en uitlatingen waarin slechts een mogelijk verband wordt gelegd tussen windturbines en gezondheidsklachten, van het besluit tot het verlenen van medewerking aan de realisatie van nieuwe windturbines had moeten worden afgezien."

Ik lees in deze uitspraken dat de Afdeling ervan uitgaat dat toepassing van het voorzorgsbeginsel pas aan de orde kan zijn indien er gegronde redenen zijn om te vrezen voor potentieel gevaarlijke gevolgen voor het milieu. Publicaties en uitlatingen waarin een mogelijk verband wordt gelegd zijn daarvoor niet voldoende.

Het voorzorgsbeginsel vermindert de bewijslast voor degene die stelt dat een omgevingsvergunning milieu niet had mogen worden verleend. De bewijslast wordt door toepassing van het voorzorgsbeginsel echter niet volledig verlegd naar de initiatiefnemer.^[21] Het is overigens wel mogelijk dat de bewijslast bij de uitvoering van de voorzorgmaatregelen volledig wordt verlegd naar de initiatiefnemer. Dit is met name het geval als een verbod behoudens vergunning wordt ingevoerd en de initiatiefnemer wordt verplicht te bewijzen dat zijn project volledig onschadelijk is.^[22]

Het ingrijpende instrument van het volledig verleggen van de bewijslast naar de initiatiefnemer dient, gelet op de vereisten van effectiviteit en proportionaliteit, te worden beperkt tot situaties waar de kans op ernstige en/of onomkeerbare gevolgen groot is. Bij de bescherming van natuurgebieden op grond van de Habitatrichtlijn wordt uitgegaan van een volledig naar de initiatiefnemer verlegde bewijslast. Het is de initiatiefnemer die moet aantonen dat zijn plan of project niet leidt tot significante gevolgen voor een Natura 2000-gebied.

2.3 Voorbeelden van toepassing

Uit de tekst van artikel 191, tweede lid, van het VWEU blijkt dat de verplichting tot toepassing van het voorzorgsbeginsel geldt bij het vaststellen van beleid door instanties van de EU. Uit de mededeling blijkt dat de Europese Commissie het primair een bestuurlijk politieke taak acht om te beoordelen wat een maatschappelijk aanvaardbaar risico is.^[23]

In 2008 heeft de Gezondheidsraad de minister van Volkshuisvesting Ruimtelijke ordening en Milieubeheer (hierna: VROM) geadviseerd over de toepassing van het voorzorgsbeginsel op diverse beleidsterreinen waarbij de volksgezondheid aan de orde is.^[24] Het advies is een handreiking voor de toepassing van het voorzorgsbeginsel binnen het overheidsbeleid.

Het eerste voorbeeld van toepassing van het voorzorgsbeginsel is van een eerdere datum. Het betreft het advies over hoogspanningslijnen dat bij brief van de staatssecretaris van VROM van 3 oktober 2005 aan provincies en gemeenten is verzonden.^[25] In deze brief wordt geadviseerd om bij de vaststelling van streek- en bestemmingsplannen en van de tracés van bovengrondse hoogspanningslijnen, zo veel mogelijk te vermijden dat er nieuwe situaties ontstaan waarbij kinderen langdurig verblijven in de magneetveldzone rond bovengrondse hoogspanningslijnen. Dit advies is gebaseerd op de nota 'Nuchter omgaan met risico's' uit 2004,^[26] de aanbevelingen van het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (hierna: RIVM) en het voorzorgsbeginsel.

Het tweede voorbeeld is het in 2016 in de provincie Noord-Brabant ontwikkelde toetsingskader endotoxinen (hierna: het toetsingskader endotoxinen).^[27] Endotoxinen zijn celwandbestanddelen van bacteriën die in de directe nabijheid van veehouderijen luchtwegklachten kunnen veroorzaken. Endotoxinen verspreiden zich via stofdeeltje naar de omgeving.^[28] Het toetsingskader endotoxinen gaat uit van de advieswaarde voor

endotoxinen van de Gezondheidsraad van 30 EU/m³.^[29] Bijlage 2 van het toetsingskader endotoxinen bevat grafieken waarin per diercategorie een relatie wordt gelegd tussen de emissie van fijnstof bij een veehouderij en de tot een gevoelig object aan te houden afstand om aan de advieswaarde te voldoen. Het toetsingskader endotoxinen heeft niet de status van een wettelijke regeling; het is een handreiking om het bevoegd gezag te helpen bij de besluitvorming over vergunningverlening aan veehouderijen of het opstellen van een bestemmingsplan. Veel Brabantse gemeenten hebben aan de hand van het toetsingskader endotoxinen een beleidsregel vastgesteld.^[30] In dat geval is het bevoegd gezag bij de besluitvorming over een omgevingsvergunning wel gebonden aan het toetsingskader.^[31] Het kan er alleen, op basis van artikel 4:84 van de Algemene wet bestuursrecht (hierna: Awb), gemotiveerd van afwijken.^[32]

Het derde voorbeeld van toepassing van het voorzorgsbeginsel is de lijst met potentieel zeer zorgwekkende stoffen (hierna: pZZS) die het RIVM bijhoudt. Deze lijst is bedoeld als hulpmiddel voor vergunningverleners om de emissie van pZZS uit voorzorg te beperken.^[33] In de factsheets ZZS van de BRZO-omgevingsdiensten wordt voorgesteld om pZZS op basis van het voorzorgsbeginsel in principe als ZZS te behandelen.^[34] De provincie Zuid-Holland heeft in 2019 het beleid 'Omgang met Zeer Zorgwekkende Stoffen' vastgesteld.^[35] In dit beleid staat dat gedeputeerde staten van Zuid-Holland voor pZZS uit voorzorg in beginsel eenzelfde beleid voeren als voor ZZS.

2.4 Omgevingswet

In het kader van de totstandkoming van de Omgevingswet is, naar aanleiding van een voorstel om het voorzorgsbeginsel in deze wet op te nemen, toegelicht dat artikel 191 VWEU niet van toepassing is op besluiten die openstaan voor beroep, maar zich richt tot bestuursorganen die beleid vaststellen.^[36] De Omgevingswet bepaalt wel dat in een omgevingsvisie rekening wordt gehouden met het voorzorgsbeginsel (artikel 3.3) en dat in de nota van toelichting bij een algemene maatregel van bestuur waarop de voorhangprocedure van toepassing is, wordt gemotiveerd op welke wijze rekening is gehouden met het voorzorgsbeginsel (artikel 23.6). Wat betreft de toepassing van het voorzorgsbeginsel bij concrete besluiten heeft [REDACTED] er naar mijn idee terecht op gewezen dat artikel 5.32 van de Omgevingswet, dat bij amendement aan de Omgevingswet is toegevoegd,^[37] hiervoor meer ruimte lijkt te laten.^[38] Dit artikel bepaalt dat het bevoegd gezag een omgevingsvergunning kan weigeren als naar zijn oordeel sprake is van bijzondere omstandigheden waardoor het verlenen van de vergunning zou leiden tot ernstige nadelige of mogelijk ernstige nadelige gevolgen voor de gezondheid.

3. Wijze waarop de Afdeling toepassing van het voorzorgsbeginsel bij de omgevingsvergunning milieu toetst

3.1 Oude wijze van beoordelen

In de uitspraak van 23 februari 2022 geeft de Afdeling aan dat zij tot een beoordeling komt die anders is dan zou kunnen worden afgeleid uit de uitspraken van 25 juli 2018 en 20 mei 2020.^[39] In deze beide uitspraken was het endotoxine-toetsingskader aan de orde. Uit de uitspraken volgt dat het bevoegd gezag, gelet op zijn beoordelingsruimte bij de verlening van een omgevingsvergunning milieu, de keuze heeft om wel of niet het voorzorgsbeginsel toe te passen. Enerzijds mag het bevoegd gezag, zoals in de uitspraak van 20 mei 2020 aan de orde was, een omgevingsvergunning milieu weigeren op basis van het voorzorgsbeginsel. Anderzijds mag het bevoegd gezag er ook voor kiezen om, zoals in de uitspraak van 25 juli 2018 aan de orde was, het voorzorgsbeginsel niet toe te passen omdat er nog onvoldoende wetenschappelijke inzichten over de risico's bestaan.

In de uitspraak van 20 mei 2020 overweegt de Afdeling:^[40]

“Zoals de Afdeling in onder meer haar uitspraak van 25 juli 2018, ECLI:NL:RVS:2018:2395, heeft uiteengezet, bestaat zowel wat betreft de voor blootstelling aan endotoxinen te hanteren advieswaarden, als de wijze waarop kan worden berekend welke concentratie endotoxinen zal worden veroorzaakt door een veehouderij, thans nog een aanzienlijk aantal vragen waarvoor verder wetenschappelijk onderzoek is vereist. Dit laat, zoals de Afdeling in de uitspraak van 25 juli 2018, ECLI:NL:RVS:2018:2496, heeft overwogen, evenwel onverlet dat een bestuursorgaan bij zijn besluitvorming over een inrichting mede de gevolgen van emissies van endotoxinen mag betrekken.”

In de uitspraak van 25 juli 2018 overweegt de Afdeling:^[41]

“Het is de Afdeling bekend dat een aantal colleges hun beoordelingsruimte invult door toepassing van de ‘Notitie Handelingsperspectieven Veehouderij en Volksgezondheid, endotoxine toetsingskader 1.0’ van het Bestuurlijk Platform Omgevingsrecht. Deze notitie is geënt op een toetsing aan de waarde van 30 EU/m³ en berekeningen op basis van gegevens uit het endotoxinerapport. Het college kiest er uitdrukkelijk voor om een dergelijke beoordelingswijze niet te hanteren, omdat volgens het college daarvoor nog onvoldoende wetenschappelijke inzichten over de risico’s bestaan. Gezien de hiervoor weergegeven stand van de kennis over endotoxinen en de vele openstaande vragen, kan het college deze keuze maken.”

3.2 Nieuwe wijze van beoordelen

In de uitspraak van 23 februari 2022 kiest de Afdeling, zoals gezegd, expliciet voor een nieuwe lijn. Het ging in deze uitspraak over een door het college van burgemeester en wethouders van de Ronde Venen geweigerde omgevingsvergunning milieu voor het uitbreiden van een bestaande melkgeitenhouderij. Het college had de vergunning geweigerd uit voorzorg vanwege aanblijvende onduidelijkheid over mogelijke gezondheidsrisico’s van geitenhouderijen voor hun directe omgeving. De weigering was met name gebaseerd op het RIVM-rapport ‘Veehouderij en gezondheid omwonenden’ van 16 juni 2017 (het VGO-rapport 2017).^[42] Uit dit rapport blijkt dat er een consistent verband is tussen geitenhouderijen en een verhoogd risico op longontsteking bij omwonenden op een afstand tot 2 km. De rechtbank heeft dit besluit in stand gelaten.^[43] Over de toepassing van het voorzorgsbeginsel oordeelt de Afdeling als volgt:

“In dit geval gaat het om een activiteit als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid, aanhef en onder e, van de Wabo. Een omgevingsvergunning voor die activiteit kan op grond van artikel 2.14, derde lid, van de Wabo alleen worden geweigerd als dat in het belang van de bescherming van het milieu is. Het bevoegd gezag heeft beoordelingsruimte bij de vraag wat in het belang van de bescherming van het milieu nodig is.

Naar het oordeel van de Afdeling geeft dit toetsingskader aan het bevoegd gezag niet de ruimte om een omgevingsvergunning uitsluitend uit voorzorg te weigeren. Het college moet nagaan of het belang van de bescherming van het milieu eraan in de weg staat dat de vergunning wordt verleend. Dit betekent dat het aan het bevoegd gezag is de belangen te benoemen die zich verzetten tegen het toelaten van de aangevraagde milieuactiviteit. Alleen belangen waarover voldoende duidelijkheid en zekerheid bestaat, kunnen in dit verband een rol spelen. Ook voor belangen die zijn gerelateerd aan gezondheid betekent dit, anders dan zou kunnen worden afgeleid uit de uitspraken van 25 juli 2018, ECLI:NL:RVS:2018:2395, en van 20 mei 2020, ECLI:NL:RVS:2020:1267, dat op grond van algemeen wetenschappelijk aanvaarde inzichten moet vast staan dat de activiteit waarvoor de vergunning wordt gevraagd zodanige risico’s oplevert, dat om die reden nadere voorschriften aan de vergunning moeten worden verbonden dan wel dat de vergunning om die reden moet worden geweigerd.”

In de uitspraak van 23 februari 2022 heeft de Afdeling een algemeen kader voor toepassing van het voorzorgsbeginsel geschetst. De Afdeling geeft aan dat het afhangt van het toetsingskader of het bevoegd gezag uit voorzorg mag weigeren om een omgevingsvergunning te verlenen. Het toetsingskader bespreek ik in paragraaf 4.1.

Bij het vaststellen van een bestemmingsplan en het verlenen van een omgevingsvergunning voor afwijken van het bestemmingsplan ziet de Afdeling wél ruimte voor toepassing van het voorzorgsbeginsel.^[44] De reden hiervoor is dat het bevoegd gezag, anders dan bij de omgevingsvergunning milieu, beleidsruimte heeft om te

beoordelen wat het uit oogpunt van een goede ruimtelijke ordening nodig acht.

Ook bij een omgevingsvergunning beperkte milieutoets vanwege een eventueel noodzakelijke MER (hierna: de OBM MER) ziet de Afdeling wél ruimte voor toepassing van het voorzorgsbeginsel.^[45] De reden daarvoor is dat het toetsingskader voor deze vergunning het bevoegd gezag de ruime geeft om een dergelijke omgevingsvergunning met een deugdelijke motivering te weigeren.

3.3 Consequenties van de nieuwe lijn

Uit de uitspraak van de Afdeling van 23 februari 2022 volgt niet alleen dat, zoals de Afdeling overweegt, een omgevingsvergunning voor de activiteit niet uitsluitend uit voorzorg mag worden geweigerd. In de uitspraak wordt ook expliciet overwogen dat een bepaald belang niet alleen op grond van het voorzorgsbeginsel bij de besluitvorming in het kader van een omgevingsvergunning milieu mag worden betrokken.

Voor het eerste voorbeeld van toepassing van het voorzorgsbeginsel dat ik in paragraaf 2.3 van dit artikel heb gegeven, heeft deze nieuwe lijn geen gevolgen. Het advies aan provincies en gemeentes betreffende de besluitvorming in het ruimtelijk spoor over hoogspanningslijnen mag in beginsel nog steeds worden toegepast.^[46]

Voor het tweede voorbeeld, de toepassing van het toetsingskader endotoxinen, heeft de nieuwe lijn wel gevolgen. De nieuwe lijn betekent dat het bevoegd gezag het toetsingskader endotoxinen wél mag toepassen in het ruimtelijk spoor, maar niet indien het gaat om een omgevingsvergunning milieu. Een uitbreiding van een pluimveehouderij buiten het bouwvlak mag het bevoegd gezag dus wel weigeren indien de afstand tot de omwonenden kleiner is dan het toetsingskader voorschrijft. Een omgevingsvergunning milieu mag het bevoegd gezag niet om die reden weigeren.

Voor het derde voorbeeld, de aanbeveling (of het beleid) om pZZS op grond van het voorzorgsbeginsel als ZZS te behandelen, betekent de nieuwe lijn dat het opvolgen van deze aanbeveling niet langer mogelijk is, of in ieder geval de toetsing door de Afdeling niet zal doorstaan. Toepassing van deze aanbeveling doet zich in de praktijk namelijk alleen voor bij de omgevingsvergunning milieu. Ik ga in het kader van dit artikel niet in op de vraag of en in hoeverre het toepassen van het voorzorgsbeginsel in het kader van een watervergunning wel is toegestaan.

4. Motivering van de nieuwe lijn, het toetsingskader

4.1 Inleiding

In de uitspraak van 23 februari 2022 overweegt de Afdeling dat aan de hand van het toetsingskader moet worden beoordeeld of het bevoegd gezag vanwege onduidelijkheid over gezondheidsrisico's een vergunning mag weigeren. Vervolgens overweegt de Afdeling dat bij de toetsing aan een 'goede ruimtelijke ordening' bij het vaststellen van een bestemmingsplan en een omgevingsvergunning voor afwijken van een bestemmingsplan sprake is van beleidsruimte waarbij het bevoegd gezag de betrokken belangen moet afwegen. Dit geeft de ruimte om een activiteit uit voorzorg te weigeren. Over het toetsingskader voor de OBM MER overweegt de Afdeling dat dit het bevoegd gezag de ruimte laat om de vergunning met een deugdelijke motivering te weigeren. Het toetsingskader voor de omgevingsvergunning milieu bepaalt daarentegen dat een vergunning alleen mag worden geweigerd indien dit in het belang van de bescherming van het milieu is.^[47] Het bevoegd gezag heeft beoordelingsruimte bij de vraag wat in het belang van de bescherming van het milieu nodig is. Dit toetsingskader laat volgens de Afdeling niet de ruimte om een vergunning alleen uit voorzorg te weigeren. Alleen belangen waarover voldoende duidelijkheid en zekerheid bestaat, kunnen in dit verband een rol spelen.

Uit de hiervoor geparafraseerde overwegingen van de Afdeling volgt dat de reden dat het voorzorgsbeginsel bij

de omgevingsvergunning milieu, anders dan bij de omgevingsvergunning voor afwijken van het bestemmingsplan en de OBM MER, geen rol kan spelen, is gelegen in het feit dat het bevoegd gezag bij de verlening van deze vergunning slechts beoordelingsruimte toekomt. In paragraaf 4.2 ga ik nader in op het verschil tussen beleidsruimte en beoordelingsruimte en op de vraag of dit verschil nu per se leidt tot de conclusie dat er in het geval van beoordelingsruimte geen ruimte is voor toepassing van het voorzorgsbeginsel. In paragraaf 4.3 bespreek ik de wijze waarop de Afdeling in eerdere zaken heeft geoordeeld over de invulling van de beoordelingsruimte bij de omgevingsvergunning milieu. In paragraaf 4.4 ga ik in op het door de Afdeling genoemde verschil met het toetsingskader voor de OBM MER. In paragraaf 4.5 rond ik af met een conclusie.

4.2 Beleidsruimte versus beoordelingsruimte

Bij beslissingsruimte voor een bestuursorgaan kan een onderscheid worden gemaakt tussen beleidsruimte en beoordelingsruimte. Onder beoordelingsruimte wordt de ruimte verstaan die een bestuursorgaan heeft bij de invulling van vage open begrippen. Onder beleidsruimte wordt meestal verstaan dat het bestuursorgaan, als aan de wettelijke voorwaarden is voldaan, de keuze heeft om al dan niet gebruik te maken van een bepaalde bevoegdheid. De invulling van de beleidsruimte dwingt het bestuursorgaan tot een (zorgvuldige) belangenafweging. In regelgeving is beleidsruimte vaak expliciet verwoord door het gebruik van een 'kan-constructie'. [REDACTED] wijst erop dat de Afdeling de term beleidsruimte niet reserveert voor normen die een keuze laten om een bevoegdheid al dan niet aan te wenden; zij gebruikt die term voor elke norm die een belangenafweging impliceert.^[48] Zo valt de invulling die een bestuursorgaan aan het vage begrip 'goede ruimtelijke ordening' geeft onder beleidsruimte. [REDACTED] wijst er in dit verband op dat uit de wetsgeschiedenis blijkt dat ook de wetgever ervan uitgaat dat deze norm inhoudt dat alle belangen met een ruimtelijke dimensie worden afgewogen en dat de besluitvorming zo wordt ingericht dat dit leidt tot een goede ruimtelijke en maatschappelijke ordening.^[49]

Artikel 2.14, derde lid, van de Wabo bepaalt dat de omgevingsvergunning milieu slechts in het belang van de bescherming van het milieu kan worden geweigerd. Het beperkt de belangen op basis waarvan het bevoegd gezag een omgevingsvergunning mag weigeren en geeft daarmee invulling aan het specialiteitsbeginsel.

Bij de invulling van het begrip 'in het belang van de bescherming van het milieu' heeft het bevoegd gezag beoordelingsruimte. Het is de vraag of het feit dat het bevoegd gezag bij een omgevingsvergunning milieu 'slechts' beoordelingsruimte toekomt betekent dat er geen ruimte is voor een belangenafweging. [REDACTED] stelt in haar noot bij de uitspraak van 23 februari 2022 dat het onderscheid tussen beleidsruimte en beoordelingsruimte op dit punt genuanceerder ligt dan de Afdeling het doet voorkomen.^[50] Ook de invulling van beoordelingsruimte kan zijn gebaseerd op een belangenafweging. In het handboek 'Hoofdstukken van bestuursrecht' wordt als voorbeeld genoemd het geval waarbij het bevoegd gezag moet beoordelen welke mate van geuroverlast van een veehouderij nog aanvaardbaar is.^[51] Het antwoord op die vraag zal mede afhangen van de vraag of in de directe omgeving van de veehouderij burgerwoningen zijn gelegen. Op die manier kunnen categorieën van belangen (en dus niet individuele belangen) wel degelijk een rol spelen bij de invulling van de beoordelingsruimte door het bevoegd gezag.^[52] Ook [REDACTED] wijst erop dat hét milieubelang niet bestaat,^[53] zodat niet objectief kan worden vastgesteld wat dit belang in een concreet geval eist. Dit betekent dat het bevoegd gezag moet bepalen welk beschermingsniveau het precies wil bieden [REDACTED] geeft verder aan dat uit de wetsgeschiedenis van artikel 8.10, eerste lid, van de Wet milieubeheer (hierna: Wm),^[54] blijkt dat de wetgever met de vage norm 'in het belang van de bescherming van het milieu' doelbewust beoordelingsruimte heeft gecreëerd.^[55] Het is de bedoeling van de wetgever geweest om het bevoegd gezag ruimte te laten bij de beoordeling wat hij onder deze norm verstaat. In de praktijk wordt de beoordelingsruimte bij de omgevingsvergunning milieu vaak ingevuld aan de hand van buitenwettelijke milieuriichtlijnen, in de vorm van brochures en handreikingen.^[56]

Het feit dat het bevoegd gezag bij het weigeren van een omgevingsvergunning milieu alleen beoordelingsruimte heeft, hoeft naar mijn idee, gelet op het voorgaande, niet te betekenen dat er geen ruimte is voor een afweging van categorieën van belangen. Het hoeft naar mijn idee ook niet te betekenen dat het bevoegd gezag bij die afweging niet een op het voorzorgsbeginsel gebaseerde brochure, zoals het toetsingskader endotoxinen, mag betrekken.

4.3 Eerdere invulling van de beoordelingsruimte

Nog vrij recent, in de uitspraak van 11 juli 2018,^[57] oordeelde de Afdeling dat het begrip 'in het belang van de bescherming van het milieu' niet zodanig beperkt moet worden uitgelegd dat daaronder alleen een verdergaande bescherming van het milieu valt. Ook een wijziging ten behoeve van een exploitant van een inrichting voor zover het belang van het milieu zich daartegen niet verzet, is, aldus deze uitspraak, aan te merken als een wijziging 'in het belang van de bescherming van het milieu'. De (beoordelings-)ruimte die de Afdeling het bevoegd gezag in deze uitspraak laat om het begrip 'in het belang van de bescherming van het milieu' te duiden is naar mijn idee veel groter dan de ruimte die de Afdeling in de uitspraak van 23 februari 2022 laat.

4.4 Toetsingskader OBM MER

In de uitspraak van 23 februari 2022 overweegt de Afdeling dat het toetsingskader bij de OBM MER verschilt van dat bij de omgevingsvergunning milieu omdat het kader bij de OBM MER het bevoegd gezag de ruimte laat om de vergunning met een deugdelijke motivering te weigeren. Bij de OBM MER gaat het (uiteindelijk) om de vraag of de betreffende activiteit 'belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu' kan hebben.^[58] Het bevoegd gezag heeft beoordelingsruimte bij de invulling van het begrip 'belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu'. Naar mijn idee heeft deze beoordelingsruimte geen ander karakter dan de beoordelingsruimte bij de omgevingsvergunning milieu.

Ook in dit verband verwijs ik naar de noot van [REDACTED] bij de uitspraak van 23 februari 2022.^[59] Zij kan het onderscheid tussen het toetsingskader voor de omgevingsvergunning milieu en de OBM MER ook niet goed duiden. Verder wijst zij op de opmerkelijke consequentie dat het voorzorgsbeginsel wél een rol kan spelen bij het weigeren van een OBM MER, maar niet bij de omgevingsvergunning milieu die vervolgens moet worden aangevraagd.

4.5 Conclusie

In de uitspraak van 23 februari 2022 is overwogen dat uit het toetsingskader van de omgevingsvergunning milieu, en dan met name uit artikel 2.14, derde lid, van de Wabo, voortvloeit dat het voorzorgsbeginsel bij de weigering van een omgevingsvergunning milieu geen rol kan spelen. In het voorgaande heb ik toegelicht dat de uitleg die de Afdeling daarmee geeft aan de beoordelingsruimte uit artikel 2.14, derde lid, van de Wabo mij te beperkt lijkt.

In paragraaf 5 ga ik in op de rechterlijke toetsing van toepassing van het voorzorgsbeginsel door een bestuursorgaan in de oude situatie, waarin toepassing van het voorzorgsbeginsel dus nog wel was toegestaan. Ik ga daarbij met name in op de vraag of toepassing van het voorzorgsbeginsel kon leiden tot een lichtvaardige weigering van een omgevingsvergunning milieu.

5. Rechterlijke toetsing van toepassing van het voorzorgsbeginsel

In de uitspraak van 23 februari 2022 overweegt de Afdeling dat toepassing van het voorzorgsbeginsel niet mogelijk is omdat alleen belangen waarover voldoende duidelijkheid en zekerheid bestaat in het kader van de weigering van een omgevingsvergunning milieu een rol kunnen spelen. Dit roept de vraag op of toepassing van het voorzorgsbeginsel door een bestuursorgaan in de oude situatie kon leiden tot een lichtvaardige weigering van een omgevingsvergunning milieu.^[60] Er zijn twee redenen waarom dit risico naar mijn idee beperkt was.

In de eerste plaats is, zoals ik in paragraaf 2.2 van dit artikel uiteen heb gezet, toepassing van het voorzorgsbeginsel alleen mogelijk bij gegronde redenen om te vrezen voor potentieel gevaarlijke gevolgen.

Het vermoeden van een potentieel risico dient te zijn gebaseerd op wetenschappelijke onzekerheid, dus op verricht wetenschappelijk onderzoek. De vraag of is voldaan aan de vereisten om het voorzorgsbeginsel toe te passen kan bij de toetsing van het besluit door de bestuursrechter aan de orde komen in het kader van het zorgvuldigheidsbeginsel en het motiveringsbeginsel.^[61]

In de tweede plaats geldt dat artikel 2.14, derde lid, van de Wabo in samenhang moet worden gelezen met artikel 2.22, tweede lid, van de Wabo.^[62] In dit artikellid is bepaald dat aan een omgevingsvergunning milieu de voorschriften worden verbonden, die nodig zijn met het oog op het belang van de bescherming van het milieu. Dit betekent dat het bevoegd gezag pas aan weigering van een vergunning toekomt indien het niet mogelijk is om de nadelige gevolgen voor het milieu door middel van aan de vergunning te verbinden voorschriften te voorkomen of, indien dat niet mogelijk is, te beperken of ongedaan te maken.

Een andere kwestie is of de bestuursrechter tot de conclusie kan komen dat het voorzorgsbeginsel had moeten worden toegepast, terwijl het bevoegd gezag daar geen aanleiding voor heeft gezien. [REDACTED] heeft erop gewezen dat het zorgvuldigheidsbeginsel en het evenredigheidsbeginsel hiervoor op zich wel handvatten bieden. Mede om die reden zag hij geen reden voor codificatie van het voorzorgsbeginsel als rechtsnorm in de Awb.^[63] Ter illustratie wijs ik op de in dit opzicht vrij uitzonderlijke uitspraak van de Afdeling van 18 november 2015 over een instemmingsbesluit (op grond van de Mijnbouwwet) van de minister van EZ voor gaswinning in Groningen. In deze uitspraak wordt het volgende overwogen:

“Dit [het feit dat in nationale wettelijke bepalingen geen plicht is opgenomen om het voorzorgsbeginsel toe te passen] laat onverlet dat de minister gehouden is de aan de gaswinning verbonden risico's te onderzoeken en de omvang van die risico's bij zijn afweging te betrekken. Indien over die risico's onzekerheden blijven bestaan die door onderzoek niet kunnen worden weggenomen, terwijl er een gefundeerd vermoeden bestaat dat de gaswinning ernstige of onomkeerbare gevolgen kan hebben, is de minister gehouden om de noodzaak van proportionele maatregelen ter beperking van deze risico's in zijn afweging te betrekken.” ^[64]

6. Conclusie

Met de uitspraak van 23 februari 2022 heeft de Afdeling het standpunt ingenomen dat een bepaald belang niet alleen op grond van het voorzorgsbeginsel bij de weigering van een omgevingsvergunning milieu mag worden betrokken. In paragraaf 4 van dit artikel heb ik kanttekeningen geplaatst bij de motivering dat toepassing van het voorzorgsbeginsel niet mogelijk is omdat het bevoegd gezag slechts beoordelingsruimte toekomt. In paragraaf 5 van dit artikel ben ik ingegaan op de wijze waarop de bestuursrechter de toepassing van het voorzorgsbeginsel door een bestuursorgaan kan toetsen. De voorwaarden voor toepassing van het voorzorgsbeginsel en de toetsing door de bestuursrechter bieden naar mijn idee voldoende waarborgen tegen het mogelijk te lichtvaardig weigeren van een omgevingsvergunning milieu op basis van het voorzorgsbeginsel. Mijn conclusie is dat het beperken van de toepassing van het voorzorgsbeginsel bij de omgevingsvergunning milieu niet noodzakelijk lijkt en ook niet direct voor de hand ligt.

Voetnoten

[1] [REDACTED] is adviseur bij de Stichting Advisering Bestuursrechtspraak voor Milieu en Ruimtelijke Ordening (STAB). Hij dankt [REDACTED], adviseur bij STAB, voor zijn hulp en commentaar. Het artikel is op persoonlijke titel geschreven.

[2] ABRvS 23 februari 2022, ECLI:NL:RVS:2022:556, *M en R* 2022/50, m.nt. [REDACTED], *JM* 2022/58, m.nt. [REDACTED], *TBR* 2022/57, m.nt. [REDACTED] Met de omgevingsvergunning milieu bedoel ik een omgevingsvergunning voor een activiteit als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid, aanhef en onder e, van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (hierna: Wabo).

[3] Zie bijvoorbeeld de uitspraken ABRvS 8 juni 2022, ECLI:NL:RVS:2022:1598, r.o. 4.1 en ABRvS 2 november 2022, ECLI:NL:RVS:2022:3154, r.o. 13.3.

- [4] [REDACTED] & [REDACTED], 'Beheersen en bestrijden - het voorzorgsbeginsel en informatieplichten bij de onzekere risico's van Q-koorts', *TvO* 2017/3, p. 143-149.
- [5] Principle 15 of the 1992 Declaration of the UN Conference on Environment and Development.
- [6] Artikel 4, tweede lid, en considerans onder 30, van de Richtlijn EG/2008/98 (*PbEG* 2008, L 312), nadien gewijzigd.
- [7] Artikel 1, derde lid, van de Verordening (EG) 1907/2006, (*PbEG* 2006, L 396), nadien gewijzigd.
- [8] Artikel 7, eerste lid, Verordening (EG) 178/2002 (*PbEG* 2002, L 031), nadien gewijzigd.
- [9] Artikel 1, vierde lid, van de Verordening (EG) 1107/2009 (*PbEG* 2009, L 309/1), nadien gewijzigd.
- [10] Richtlijn 92/43/EEG (*PbEG* 1992, L 206).
- [11] HvJ EG 7 september 2004, ECLI:EU:C:2004:482, *M en R* 2005, 4, m.nt. [REDACTED], *AB* 2004/365, m.nt. [REDACTED], punt 44.
- [12] Richtlijn 2010/75/EU, *PbEU* 2010, L 334.
- [13] Zie HvJ EU 9 maart 2023, ECLI:EU:C:2023:173, punt 51. Deze uitspraak heeft betrekking op het toestaan van een afwijking op grond van artikel 15, vierde lid, van de Rie. In de uitspraak wordt overwogen dat het toestaan van een afwijking, op basis van Richtlijn 2008/50/EG betreffende de luchtkwaliteit en schonere lucht voor Europa, wordt beperkt door het voorzorgsbeginsel.
- [14] Zie [REDACTED], *The Precautionary principle: Its application in International, European and Dutch Law*, Den Haag: T.M.C. Asser Press 2004. [REDACTED] geeft aan dat het voorzorgsbeginsel in Nederland niet is gecodificeerd, maar wordt toegepast aan de hand van de algemene beginselen van behoorlijk bestuur.
- [15] Zie onder meer [REDACTED], 'De harde kern van het voorzorgsbeginsel', *M en R* 2007, p. 198-205; en [REDACTED] & [REDACTED], 'De betekenis van het voorzorgsbeginsel voor de Nederlandse (milieu)rechtspraktijk', in: [REDACTED] & [REDACTED] (red.), *Kansen in het omgevingsrecht* (Koeman-bundel), Amsterdam: Europa Law Publishing 2010, p. 49-51.
- [16] Mededeling van de Commissie over het voorzorgsbeginsel (COM/2000/0001).
- [17] Zie ook [REDACTED], 'Onzekerheid troef', *NJB* 2014/305. In dit artikel wordt nader ingegaan op de verschillende typen en oorzaken van wetenschappelijke onzekerheid.
- [18] ECLI:NL:RVS:2019:4210, *M en R* 2020/70, m.nt. [REDACTED], r.o. 29.1. Deze uitspraak betreft het Windpark Greenport Venlo, het toetsingskader was 'een goede ruimtelijke ordening'. In de uitspraak ABRvS 29 januari 2020 (ECLI:NL:RVS:2020:301), *M en R* 2020/71, m.nt. [REDACTED], r.o. 31.3, heeft de Afdeling dit, onder verwijzing naar de uitspraak over Windpark Greenport Venlo, herhaald.
- [19] ECLI:NL:RVS:2020:375, r.o. 20.2.
- [20] ECLI:NL:RVS:2018:616, *M en R* 2018/84, m.nt. [REDACTED] & [REDACTED] en *AB* 2018/364, m.nt. [REDACTED]
- [21] Vergelijk [REDACTED], 'De harde kern van het voorzorgsbeginsel', *M en R* 2007, p. 198-205. Hij gaat in dit artikel met name in op het voorzorgsbeginsel in het kader van het internationale milieurecht.
- [22] [REDACTED], 'Het vernieuwde voorzorgsbeginsel als toetsingsmaatstaf voor de bestuursrechter', in: [REDACTED] e.a. (red.), *Bij twijfel (niet) doen? Over de invulling van het voorzorgsbeginsel en het omgaan met onzekerheden*, Vereniging voor Milieurecht 2009-3, Den Haag: Boom Juridische uitgevers 2009, p. 15-30.

[23] Zie ook de hiervoor geciteerde uitspraak van de Afdeling van 18 december 2019 (*Windpark Greenport Venlo*).

[24] Gezondheidsraad, *Voorzorg met rede*, Den Haag: Gezondheidsraad 2008/18.

[25] Kenmerk SAS/2005183118, Ministerie van VROM, 3 oktober 2005. Deze brief is nadien nog verduidelijkt bij brief van de minister van VROM van 4 november 2008 (Kenmerk DGM/2008105664). Beide brieven zijn te raadplegen via infomil.nl/onderwerpen/ruimte/functies/bovengrondse/fnc-hgsp-verwijz/.

[26] [Kamerstukken II 2005/06, 28089, 15](#).

[27] *Notitie handelingsperspectieven Veehouderij en Volksgezondheid: Endotoxine toetsingskader 1.0*, Bestuurlijk Platform Omgevingsrecht, 25 november 2016. De notitie is te raadplegen via raad.asten.nl/fileadmin/user_upload/Document_2017030127_Notitie_Handelingsperspectieven_Veehouderij_en_Inhoud_document.pdf.

[28] Zie de noot van [REDACTED] bij ABRvS 13 december 2017, *JM* 2018/34.

[29] Gezondheidsraad, *Gezondheidsrisico's rond veehouderijen*, Den Haag: Gezondheidsraad 2012/27. EU staat voor Endotoxin Units.

[30] Bijvoorbeeld de gemeenten Eersel en Reusel-De Mierden. Zie lokaleregelgeving.overheid.nl/CVDR638942/1 en lokaleregelgeving.overheid.nl/CVDR463810/1.

[31] De beleidsregels zijn van toepassing op een omgevingsvergunning in het kader van de Wabo. In de praktijk zal het hierbij gaan om een omgevingsvergunning milieu, een omgevingsvergunning voor afwijken van het bestemmingsplan (artikel 2.1, eerste lid, aanhef en onder c, van de Wabo) of een omgevingsvergunning beperkte milieutoets (artikel 2.1, eerste lid, aanhef en onder i, van de Wabo).

[32] Zie ook de noot van [REDACTED] bij ABRvS 13 december 2017, *JM* 2018/34.

[33] Zie rvs.rivm.nl/onderwerpen/Zeer-Zorgwekkende-Stoffen/Potentiele-ZZS.

[34] Dit zijn de zes omgevingsdiensten die zijn belast met vergunningverlening, toezicht en handhaving voor de BRZO-bedrijven. Zie factsheets 7.0, de factsheets zijn op 10 maart 2022 vastgesteld, ze zijn te raadplegen via infomil.nl/onderwerpen/lucht-water/lucht/overheden-overheden/factsheets-potentiele-zeer-zorgwekkende-stoffen/.

[35] *Pb* 2019, 7897. Het beleid 'Omgang met Zeer Zorgwekkende Stoffen' is op 15 oktober 2019 als bijlage bij de Nota Vergunningverlening, Toezicht en *Handhaving* 2018-2021 vastgesteld en op 4 december 2019 gepubliceerd.

[36] [Kamerstukken II 2014/15, 33962, 23](#), p. 84-85.

[37] [Kamerstukken II 2014/15, 33962, 151](#).

[38] [REDACTED], 'Veehouderij en volksgezondheid in het kader van de omgevingsvergunning milieu', in: [REDACTED] e.a. (red.), *Milieuproblemen in de landbouw: falend omgevingsrecht en mogelijke oplossingen*, Vereniging voor Milieurecht 2019-1, Den Haag: Boom juridisch 2019, p. 159-177.

[39] ECLI:NL:RVS:2018:2395, *M en R* 2018/103, m.nt. [REDACTED] Zie ook ABRvS 27 februari 2019, ECLI:NL:RVS:2019:644, r.o. 5.6, waarin naar deze uitspraak wordt verwezen; ECLI:NL:RVS:2020:1267.

[40] R.o. 6.1. Zie ook ABRvS 19 augustus 2020 (ECLI:NL:RVS:2020:1979), r.o. 6.2, waarin naar deze uitspraak wordt verwezen.

[41] ECLI:NL:RVS:2018:2395, r.o. 8.6.

[42] [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED] & [REDACTED], *Veehouderij en gezondheid omwonenden (aanvullende studies): Analyse van gezondheidseffecten, risicofactoren en uitstoot van bio-aerosolen*, Bilthoven: RIVM 2017-0062.

[43] Rb. Midden-Nederland 18 februari 2020, ECLI:NL:RBMNE:2020:875, dit is een mondelinge uitspraak.

[44] Hiermee bedoel ik een omgevingsvergunning voor een activiteit als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid, aanhef en onder c, van de Wabo. Zie over de toepassing van het voorzorgsbeginsel in het ruimtelijk spoor [REDACTED], 'Voorzorg op het juiste niveau? Over gezondheidsrisico's en het voorzorgsbeginsel in de ruimtelijke ordening', *M en R* 2020/75.

[45] Hiermee bedoel ik een omgevingsvergunning voor een activiteit als bedoeld in artikel 2.1, eerste lid, aanhef en onder i, van de Wabo, in samenhang met artikel 2.2a, eerste lid, van het Besluit omgevingsrecht (hierna: Bor).

[46] In de uitspraak ABRvS 5 juni 2013 (ECLI:NL:RVS:2013:CA2050), r.o. 14, oordeelde de Afdeling dat de minister van Economische Zaken (hierna: EZ) zich bij het vaststellen van een inpassingsplan voor een hoogspanningsverbinding kon baseren op dit advies.

[47] Zie artikel 2.14, derde lid, van de Wabo.

[48] Zie [REDACTED], 'Indringende(re) toetsing door de bestuursrechter. Over veranderende toetsingsintensiteiten en de nieuwe terminologie van de Afdeling', *JBplus* 2018, p. 3-19.

[49] [Kamerstukken II 2002/03, 28916, 3](#), p. 9.

[50] ABRvS 23 februari 2022, ECLI:NL:RVS:2022:556, *M en R* 2022/50, m.nt. [REDACTED], onder punt 8 van de noot.

[51] [REDACTED], [REDACTED] & [REDACTED], *Hoofdstukken van Bestuursrecht*, 15^e druk, Amsterdam: Reed Business 2011, p. 143.

[52] Zie ook [REDACTED] & [REDACTED], 'De Wet milieubeheer en bestuurlijke vrijheid', *M en R* 1999, p. 208-212.

[53] [REDACTED], *De toetsing door de bestuursrechter in milieugeschillen. Over rechterlijke toetsingsintensiteit, bestuurlijke beslissingsruimte en deskundigenadvisering* (diss. Leiden), Den Haag en Meppel: Boom Juridische uitgevers 2008, p. 101.

[54] Artikel 2.14, derde lid, van de Wabo is in de plaats gekomen van artikel 8.10, eerste lid, van de Wm. In de MvT bij artikel 2.14 van de Wabo staat dat de beoordeling op basis van de bestaande toetsingscriteria (uit de Wm) niet wijzigt. [Kamerstukken II 2006/07, 30844, 3](#), p. 104.

[55] [REDACTED], *De toetsing door de bestuursrechter in milieugeschillen. Over rechterlijke toetsingsintensiteit, bestuurlijke beslissingsruimte en deskundigenadvisering* (diss. Leiden), Den Haag en Meppel: Boom Juridische uitgevers 2008, p. 77-80. Zie de door hem genoemde verwijzingen naar diverse [Kamerstukken II 1989/90, 21087](#). [REDACTED] maakt een onderscheid tussen objectieve en subjectieve beoordelingsruimte (p. 35); objectieve beoordelingsruimte is door de wetgever 'met tegenzin' gecreëerd, subjectieve beoordelingsruimte, zoals hier aan de orde, is doelbewust gecreëerd. Zie ook [REDACTED], [REDACTED] e.a., *Handboek milieurecht*, Amsterdam: Berghauser Pont Publishing 2016, p. 156-157. Hierin staat dat uit de wetsgeschiedenis volgt dat de norm 'in het belang van de bescherming van het milieu' ruim moet worden uitgelegd.

[56] Zie [REDACTED] 2008 en de noot van [REDACTED] bij de uitspraak van de Afdeling van 23 februari 2022.

[57] ECLI:NL:RVS:2018:2312, *M en R* 2018/96, m.nt. [REDACTED], *AB* 2018/426, m.nt. [REDACTED], r.o. 5.1.

[58] Een OBM MER moet op grond van artikel 5.13b, eerste lid, van het Bor worden geweigerd als het bevoegd gezag op grond van artikel 7.17, eerste lid, van de Wm concludeert dat een milieueffectrapport moet worden gemaakt. Artikel 7.17, eerste lid, van de Wm bepaalt, samengevat, dat het bevoegd gezag beslist of voor een activiteit vanwege de belangrijke nadelige gevolgen voor het milieu een milieueffectrapport moet worden gemaakt.

[59] ABRvS 23 februari 2022, ECLI:NL:RVS:2022:556, *M en R* 2022/50, m.nt. [REDACTED], onder punt 9 van de noot.

[60] Hiermee doel ik op de situatie voor de uitspraak van 23 februari 2022. In die situatie was toepassing van het voorzorgsbeginsel bij de omgevingsvergunning milieu in principe wel toegestaan.

[61] Respectievelijk artikel 3:2 en artikel 3:46 (of 7:12, eerste lid) van de Awb. Zie ook ABRvS 23 februari 2022, ECLI:NL:RVS:2022:556, *M en R* 2022/50, m.nt. [REDACTED], onder punt 7 van de noot.

[62] Zie [REDACTED], [REDACTED] e.a., *Handboek milieurecht*, Amsterdam: Berghauser Pont Publishing 2016, p. 155-156. In dit boek wordt verwezen naar artikel 5.3 (oud) van het Bor. Dit artikel bepaalde dat aan een omgevingsvergunning milieu de voorschriften worden verbonden die nodig zijn om de nadelige gevolgen die de inrichting voor het milieu kan veroorzaken, te voorkomen of, indien dat niet mogelijk is, zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken. Artikel 5.3 van het Bor is per 1 januari 2013 gewijzigd. Het werd niet langer noodzakelijk geacht om de verplichting tot het verbinden van voorschriften nog in dit artikel te noemen omdat deze verplichting al volgde uit artikel 2.22, tweede lid, van de Wabo, dat per 1 oktober 2010 in werking is getreden (zie *Stb.* 2012, 552, p. 125). Omdat met de inwerkingtreding van de Wabo geen inhoudelijke wijziging van de toetsingskaders is beoogd, ga ik ervan uit dat het in artikel 5.3 (oud) van het Bor genoemde criterium nog steeds van toepassing is.

[63] [REDACTED], 'Het vernieuwde voorzorgsbeginsel als toetsingsmaatstaf voor de bestuursrechter', in: [REDACTED] e.a. (red.), *Bij twijfel (niet) doen? Over de invulling van het voorzorgsbeginsel en het omgaan met onzekerheden*, Vereniging voor Milieurecht 2009-3, Den Haag: Boom Juridische uitgevers 2009. [REDACTED] wijst er ook op dat de vraag welke risico's verantwoord zijn een politieke dan wel bestuurlijke vraag is, waarbij de taak van de bestuursrechter beperkt is tot toetsing aan zorgvuldigheid, proportionaliteit en motivering. Anders: [REDACTED], 'Het voorzorgsbeginsel als algemeen beginsel van behoorlijk bestuur?', *AA* 2014/9, p. 601-609. Hij concludeert dat er wel reden is om het voorzorgsbeginsel te codificeren als algemeen beginsel van behoorlijk bestuur.

[64] ECLI:NL:RVS:2015:3578, *AB* 2016/12, m.nt. [REDACTED] & [REDACTED], *M en R* 2017/4, m.nt. [REDACTED], r.o. 18.3.